

ክርስቶስ ሊቀ-ካህናት ነው ብለሃል፤ ሊቀ-ካህናት ነው ስትል ምን ማለትህ ነው? የሚል ጥያቄ መጣ። እኔም አማን በአማን ኢየሱስ ክርስቶስ ሊቀ-ካህናት ሠራዬ-ጋጢአት ወደምሳሌ-አበሳ ነው በማለት ደፈርሁ። አያይገፎም ሊቀ-ካህናት ማለት እንደአሁኑ ለጠቅላይ ቤተ-ክህነት የፕርሰንት ገቢ ከአጥቢያ ቤተ-ክርስቲያን መለቃቀም ሳይሆን እንደ አራቱም ስለራሱና ስለሕዝቡ ጋጢአት የእንስሳትን ደም ይዞ በዓመት አንድ ጊዜ ወደ ቅድስተ ቅዱሳኑ የሚገባ ሳይሆን በራሱ ደም እንደ አሮን ከህነት ባይደለ እንደመልክ ጼዴቅ ባለ ክህነት የዘላለምን ቤዛነት ይዞ ይህን አንድ ጊዜ ለዘላለም አድርጓልና በእርግጥ ሊቀ-ካህናት ነው።

ይኸም የተከናወነው እነ አሮን በገቡባት በምድራዊት መቅደስ ሳይሆን ቀራንዮ አደባባይ ላይ የሰው እጅ ባልሠራት ምድራዊም ባልሆነች ነገር ግን እግዚአብሔር በተከላት ለዚህ ፍጥረትም ባልሆነች በሰማያዊት መቅደስ ይህ ተከናውኗል። የዘላለም ምልጃ፣ የዘላለም እርቅ፣ የዘላለም ቤዛነት፣ የዘላለም መሥዋዕት በዚህ ጊዜ አንድ ጊዜ ብቻ ተጠናቋል።

የክርስቶስ ሊቀ-ካህናትነት ወይም ምልጃው በእኛ ቤተክርስቲያን ብቻ ሳይሆን በካቶሊክና በፕሮቴስታንትም ዘንድ ውዝግቡ አልተቋጨም በሁሉም ዘንድ ተመሳሳይ የሆነ ክርክር አለ። በእኛ ቤተክርስቲያን ለአምላክነቱ ከፍተኛውን ቦታ በመስጠትና ልዩ ጥንቃቄ በማድረግ ትመለከተዋለች ስለነገረ ትስብዕቱ ግን ፍጹም ሰው ነው ከማለት ያለፈ ትምህርት የላትም።

ትምህርቱን ተአምራቱን መስቀሉንና መነሣቱን ዳግም ምጽአቱን ትቀበላለች በክህነቱና በምልጃው በኩል ግን በሥጋው

ወራትም እንኳ ቢሆን እየተሸማቀቁም ቢሆን ከአንዳንዶቹ መምህራን በስተቀር ሁላችንም በድፍረት አንቀበለውም።

እነዚህ መምህራንም እየተሳቀቁና እየፈሩ ያምኑታል፤ ምክንያቱም ከበስተጀርባው አምላክነት እንዳለው ስለሚሰማቸው ለአምላክነቱ ጥንቃቄ ከማድረግ የተነሣ በሰውነቱ የሚሠራውን ይክዱታል።

ካቶሊክ ቤተ-ክርስቲያን በበኩሏ ከኦርቶዶክስም ከፕሮቴስታንትም የተወሰደ አመለካከት አላት ካቶሊክ በሁለት ባሕርይ ስለምታምን ተአምራቱን በአምላክነቱ ምልጃውን በሰውነቱ አከናውኗል ትላለች ስለዚህም አሁንም በሁለት ባሕርያት ተቀምጦ እንደ አምላክነቱ ይፈርዳል እንደ ሰውነቱ ያማልዳል ማለቱ አይከብዳትም።

ፕሮቴስታንቱም ቢሆን በሁለት ባሕርያት በኩል ቢሰማሙም በምልጃው በኩል ግን ይህ በሰውነቱ ይህ በአምላክነቱ ነው ከማለት ይልቅ ያው አምላክም ሰውም የተባለው እርሱ ክርስቶስ ዛሬም በአባቱ ቀኝ ተቀምጦ ስለእኛ ይማልዳል በማለት ይደመድማሉ። ይህም ሁሉ ልዩነት የተፈጠረው ሁሉም የሃይማኖት መሪዎች ቅዱስ መጽሐፍን ይዘው በክብ ጠረጴዛ ተቀምጠው ካለመነጋገራቸው የተነሣ ነው። በሥልጣን፣ በገንዘብ፣ በዝመት፣ በልዩ ልዩ ችግሮች ምክንያት ቤተ-ክርስቲያንን በሚያስነቅፍ ኃጢአት፣ ከአገልግሎት የታገደው ሁሉና እውቀት የጉደለው ሁሉ ሌላውን እያወገዘ ራሱን እንደመልካም ሐዋርያና ትክክለኛ አባት አድርጎ በመቁጠር ልዩነቱን አስፍቶታል ።

ይህም ሁሉ ይሁን እንጂ በሦስቱም የሃይማኖት ድርጅቶች ነቢያትና ሐዋርያት የጻፉት ቅዱስ መጽሐፍ በእጃቸው ይገኛል። ሁሉም በዚህ ይመራሉ፣ ነገር ግን ከዚህ እልፍ ያለ ነገር ይዘው አንዱ ከአንዱ

ለመራቅ ስለ ቁርባን፣ ስለጥምቀት፣ እንዲሁም በልዩ ልዩ ጉዳዮች እየተከራከሩ እንግዳ ነገር በመጨመር ሁሉም አንዱ ከአንዱ እየራቁ ይሄዳሉ። በተለይ የእኛ ቤተ-ክርስቲያን ቅዱስ መጽሐፍን ፕሮቴስታንቶች የጻፉት እስኪመስለን ድረስ እንጠላዋለን።

ስለክርስቶስም ሲነገረን ይህ የመናፍቃን አባባል ነው፤ በማለት እንገፋለን። ራሱ ክርስቶስ እንኳ በአካል መጥቶ እኔ አሁንም ስለእናንተ አማልዳለሁ ቢለን የመቀበሉ አቅም የለንም። እንደ ሽንፈት ስለምንቆጥረውም አይበገሬነት እየተጠናወተን እንቃወመዋለን።

የክርስቶስ ሊቀ-ካህትነት እንደሌለ ከተቆጠረ ግን ወይም አይሁድ ወይም አሕዛብ እንጂ በእርግጥ ክርስቲያኖች አያስኘንም ካህን ነው ካልንም ምልጃውን በግድ እንቀበላለን። ሰውን ከእግዚአብሔር ጋር ማስታረቅ የካህን ሥራ ነውና ስለ ክርስቶስ ምልጃ ግን እንደ ቅዱስ መጽሐፍ አባባል ማለትም እንደ ሮሜና እንደ ፅብራውያን መልእክታት ጸሐፊ ማለት ነው የሁለቱም ጸሐፊ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ነው። ክርስቶስ ዛሬም እንደሚያማልድ አቅርቦታልና የእርሱን አባባል እንዳለ ልንቀበለው ግድ ነው። ጳውሎስ ስለዚህ ነገር ሲናገር ጥንቃቄ እንዳደረገ ልንገነዘብ ይገባል ።

በመጀመሪያ ግን የሁለቱንም መልእክታት ጥሬ ቃል (ንባብ) በማስተዋል እኔነት ሳያጠቃን ወይም አንድምታ ሳንሰጥ ወይም እንዲህ ለማለት ፈልጎ ነው ሳንል በጤናማ አእምሮ ልንመለከተው ይገባል። እንዲህ ካልተመለከትነው ከስሕተት መዳን አንችልም። በሮሜ መልእክት የተጻፈው በግዕዙም በአማርኛውም እንደሚከተለው ተገልጧል።

“መኑ ይታዋቀሩሙ ለጎሩያነ እግዚአብሔር ለእመ ለሊሁ
ያጸድቅ መኑ ዘይኳንን ክርስቶስ ኢየሱስ ዘሞተ ወተንሥኦ እምወታን
ወሀሉ በየማን እግዚአብሔር ወይትዋቀስ በእንቲኦነ”

ይህ ንባብ ቃል በቃል ከግዕዝ ወደአማርኛው ሲተረጎም
“የእግዚአብሔርን ምርጦች (የመረጣቸውን) ማን ይከሳቸዋል እርሱ
ካጸደቀ ማን ይፈርዳል፤ የሞተው ክርስቶስ ኢየሱስ ከሙታንም
የተነሣው በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀምጦ ያለው ስለ እኛም
የሚከራከረው ካልሆነ በቀር” የሚል ነው።

ይህም አባባል በቅዱሳን ላይ ሊፈርድ ሥልጣን ያለው ከእርሱ
በቀር ማንም እንደሌለ ከማስረዳቱም ባሻገር ስለእኛ በአባቱ ቀኝ
የሚከራከረው ተብሎ ተገልጧል። አሁን እያነጋገረን ያለውም ይህ
አባባል ነው የአማርኛው መጽሐፍ ቅዱስም እንዲህ ይነበባል
“እግዚአብሔር የመረጣቸውን ማን ይከሳቸዋል? የሚያጸድቅ
እግዚአብሔር ነው የሚከንንስ ማን ነው የሞተው ይልቁንም ከሙታን
የተነሣው በእግዚአብሔር ቀኝ ያለው ደግሞ ስለ እኛ የሚማልደው
ክርስቶስ ኢየሱስ ነው” ይላል (ሮሜ 8:34)።

በግዕዙ “ስለእኛ የሚከራከረው” ሲል፤

በአማርኛው “ስለእኛ የሚማልደው” ይላል።

በነዚህ ሁለት ጥቅሶች የቤተ ክርስቲያናችን መጽሐፍ እየተባለ
የሚነገርለት እንዲያውም ፕሮቴስታንቶች እጃቸውን ያላስገቡበት
መጽሐፍ ግዕዙ ወንጌል ኢየሱስ የማልዳል አይልም እያልን ብዙ
ያወራንለት መጽሐፍ ጠንክር ባለ ቃል ጠበቃና ተከራካሪ አድርጉታል
ይህም አመለካከታችንን በአብና በወልድ ዘንድ ክርክርና ሙግት፤
ጭቅጭቅ ያለ አስመስሎ አሳይቶብናል።

እንደ ግዕዙ ከሆነ ኢየሱስ ጠበቃ ሆኖ የፍርድ አንቀጽ እየጠቀሰ ከአብ ጋር ሲከራከር የሚውል አድርጎታል። መጽሐፋችን ይህን ይበል እንጂ ካህናቱ ግን ማን ወደ ማን ይማልዳል፤ ማን አማላጅ ማን ተማላጅ የሚል ባዕድ ትምህርት አሾልከው እያሰገቡ ነው። የዕብራውያን መልእክትም የተጻፈው ይህን ይመስላልና ግዕዙን በማስቀደም እንመልከተው

“ወደክል አድጎኖቶሙ ለዙሉፉ ለእለ ይቀርቡ

ገበ እግዚአብሔር እንተ መንገሴሁ እስመ

ለግመራ ሕያው ውእቱ ወይተነብል ሎሙ”

ይህም በቀጥታ ወደ አማርኛ ሲተረጎም “በእርሱ ወደ እግዚአብሔር የሚቀርቡትን ለዘወትር ማዳን ይችላል ፈጽሞ ሕያው ነውና ስለ እነርሱ ይማልድላቸዋል” ይላል (ዕብ. 7 ፡ 25)

የአማርኛው መጽሐፍ ቅዱስ ደግሞ እንዲህ ይነበባል “ስለንእርሱም ሊያማልድ ዘወትር በሕይወት ይኖራል ስለዚህ ደግሞ በእርሱ ወደ እግዚአብሔር የሚመጡትን ፈጽሞ ሊያድናቸው ይችላል” ይላል።

እንዴት ይማልዳል?

እንዴት ይማልዳል ለሚለው ጥያቄ በሁለቱም ምንባባት እርሱ የማይለወጥና የማይሻር ክህነት ስላለው ማለቱ እንደሆነ ግልጽ ነው። ጠማማና ዘረኛ ልብ ካልሳበንና ካልተጠናወተን በስተቀር እንዲህ ወይም እንዲያ ብለን የምናሻሽለው ነገር አይደለም ነገር ግን “ምልጃ” የሚለው ቃል ሁልጊዜም የሚታየን ዝቅተኛው ለከፍተኛው የሚያቀርበው የመውደቅና የመነሣት እየፈሩና እየተንቀጠቀጡ

የሚያቀርቡት ምልጃና ልመና ስለሆነ አመለካከታችን ሁልጊዜም የተዛባ ይሆናል።

በዕብራውያን መልዕክት ተደጋግሞ እንደተገለጠው ገና ሲጀመር ጸሐፊው 'ኃጢአታችንን በራሱ ካነጻ በኋላ በሰማያት በግርማው ቀኝ ተቀመጠ' (ዕብ. 1+3-4) ብሏል። በሌላ ቦታም 'እርሱ ግን ስለኃጢአት አንድን መሥዋዕት ለዘላለም አቅርቦ በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀመጠ ጠላቶቹም የእግሩ መረገጫ እስኪደረጉ ድረስ ወደፊት ይጠብቃል' ይላል (ዕብ. 10+12) በዚሁ ዓረፍተ ነገር ውስጥ 'አንድን መሥዋዕት ለዘላለም አቅርቦ' ብሏል። ይህ አንድ መሥዋዕት ለዘላለም ሊሠራ፣ ለዘላለም ሊያድን፣ ለዘላለም ሊያማልድ፣ አንድ ጊዜ ብቻ ተከናውኗል። የሚናገር ደም ስለሆነም የማማለድ ብቃቱ እጅግ ከፍተኛ ነው።

እንግዲህ የሚያማልደን ክርስቶስ ቀራንዮ ላይ ያቀረበው የራሱ የደም መሥዋዕት መሆኑ ነው። በአባቱ ቀኝ የተቀመጠው ክርስቶስ ግን ትናንት ቀራንዮ ላይ በፈሰሰው ደሙ የዘላለም አማላጅነቱን ካቆመ (ከተከለ) በኋላ በትንሣኤ ሥጋ በክብር፣ በጌትነት የክብርና የምሥጋናን ዘውድ ተጭኖ እናየዋለን እንጂ ዛሬም በደብረ ዘይት ስለ ራሱ እንደጸለየው (ሉቃ. 22+39-44) እየቃተተ፣ እየተጣጣረ እየፈራ አይደለም፣ ቀራንዮ ላይ ያከናወናቸው ክንውኖች በሙሉ የዘላለም ሆነው ቀርበዋል። ስለዚህ ከዚህ የተነሣ የዘላለም አማላጅ ቢባል ጤናማ አባባል ይሆናል አንድ የቅዳሴ ደራሲም ይህን ሐሳብ በጥልቀት ተረድቶ 'ወናሁ ደመ መሢሕክ ንጹሕ ዘተክዕው በቀራንዮ ይኬልሕ ህየንቴዮ' ማለትም 'እነሆ የልጅህ ደም በቀራንዮ የፈሰሰው ስለ እኔ (እኔን ለማዳን) አሁንም ይጫሃል' ብሏል። ምልጃ ያልነውም ይህንን ነው።

ይሁን እንጂ በአሁኑ ወቅት ማኅበረ ቅዱሳን የተባለው ድርጅት የበለጠ ልዩነቱን ለማለፋት ያልተባለውን እንደተባለ በማድረግ

የክርስቶስን ምልጃ የውርደት ሥራ እንደሆነና ኢመጽሐፍ ቅዱሳዊ እንደሆነ አድርጎ እያስተማረ ይገኛል። ለዚህ ማኅበር የከበደው ነገር ቢኖር ክርስቶስ በሰማይ ሊቀ ካህናት እንደሆነና የእውነተኛይቱ ድንኳን አገልጋይ እንደሆነ በዕብ. 9፥11፣ 9፥24፣ 8፥2 ላይ ስለተገለጠ ይህም ማለት ክርስቶስ በሰማይ ቤተ መቅደስ ልብስ ተክህኖ ለብሎ ጥና ይዞ፣ ጸሎተ ዕጣን እየደገመ ዕጣን እያጠነ እንደሚውል ቄስ አድርጎ ስለተመለከተው ነው። ይህ አካሄድ የሌለና ባዕድ ትምህርት ስለሆነ ክህደት ነውና ይህ ማኅበር ከዚህ አመለካከት ፈጥኖ መውጣት አለበት ።

በዚህ ላይ የእኛ ቤተክርስቲያን ያላት አቋም መለኮትና ትስብዕት ያለሁለትዮሽ፣ ያለመለወጥ፣ ያለመደባለቅ፣ ያለመጨመር፣ ያለመከፋፈል፣ ያለመለያየት የቃል ገንዘብ ለሥጋ፣ የሥጋ ገንዘብ ለቃል ሆኖ ይህ የመለኮት ሥራ በዚህ ጊዜ መለኮት ሠራ በዚህ ጊዜ ደግሞ ሥጋ ይህን አደረገ ሳይባል፣ በፍጹም ተዋሕዶ አንድ ስለሆነ በምድርም እያለ አሁንም በሰማይ ሆኖ ከአባቱ ጋር እኩል ነው ትላለች። የእኛ ቤተክርስቲያን ያካመት ክርስቶስ “ራሱን ባዶ አደረገ” “ኃጢአት ያላወቀውን እርሱን ኃጢአት አደረገው” የሚሉትን መንፈሳውያን ቃላት በእምነት አለመቀበል ነው።

ከዚህ የተነሣ ክርስቶስ ሰው ሆነ የሚለውን ደግሞ እኛን ለማጽን ሳይሆን እንዲሁ ምሳሌ ለመሆን ብቻ እንደሆነ አስመስላለች። ስለእኛ ተዋረደ፣ ስለእኛ ማለደ ሲባል ይሰቀቃሉ፤ አይዋጥላቸውም ትክክለኛና አርቶዶክሳዊ ስብከት ተሰበከ የሚሉት “ክርስቶስ ፍጹም አምላክ ነው አያማልድም፤ እርሱ ፈራጅ ነው እርሱ እግዚአብሔር ነው ሥጋ የለበሰውም ለእርሱ ነው እንጂ ሊያማልድ አይደለም በእኛ ሰውነት ተገልጦ ሕግን ጠብቆ ጠብቄ ለማለት ምሳሌ ሊሆንን ነው።” የሚለው ስብከት ትክክለኛ ይባላል።

እንደ እውነቱ ከሆነ ግን ይህ አይነቱ ስብከት ኑፋቄ ብቻ ሳይሆን ከህደትም ነው። ክርስቶስ ፍጹም ሰው የሆነው ለአርአያ ብቻ ሳይሆን ዋናውና ትልቁ ግን ለቤዛ ነው። መጸሙ፣ መጸለዩ፣ መልካም ሥነ ምግባር ማሳየቱ አርአያነቱ ሲሆን መከራ መቀበሉ በመስቀል ተሰቅሎ ደሙን አፍስሶ ስለጋጢአተኞች የቃተተው ለቤዛ ነው። በማለት ሰፊውን ሐተታየን ጨረስሁ። ይህን አባባል ግን ሁሉም በሙሉ ድምጽ ተቀብለው እጸደቁትና ወደ ቀጣዩ ጥያቄ አመራን።

ጥያቄ 11

ተአምረ ማርያም የተጻፈው አባ እስጢፋኖስን ለመቃወም ነው ብለህል ተባልሁ። እኔም በእርግጥ ተአምሩ የተጻፈው ሆን ተብሎ ወንጌልን ለመጣል አባ እስጢፋኖስን ለመቃወም ይመስላል። የአባ እስጢፋኖስ ማንነትና ስለእርሱ የተጻፈው እንደተጠበቀ ሆኖ አባ እስጢፋኖስ ወንጌል ለማስተማር ሲወጡ ወንጌላቸውን ለመቃወም ያገለገል ዘንድ ተቀነባብሯል። ከሐዲውና ነፍሱ በላው ዘርዓ ያዕቆብ እልህ በመጋባት መነኮሳቱን አሥሮ እያስደበደበ እነሱ በሚሰብኩት ፋንታ ገድላ ገድሉን ያለክልካይና ያለ እርምት “ሰማይ አይታረስ ንጉሥ አይከሰስ” “ንጉሥ የገደለውን አንበሳ የሰበረውን ማን ይነካል” እየተባለ በገፍ ወደ መቅደሱ አስገባ። የመጽሐፉ ክፋት በምዕመናኑ ልብ ውስጥ ፍርሐትና ጭንቀት እየለቀቀ በአክብሮት እንዲቀበሉት ማድረግ ነው። ጥቂቱን ለመግለጥ ያህል፡-

- እመቤታችን ማርያም በአምላክ ልቡና ታስባ ትኖር ነበር (ሌላውስ)፤
- አዳምና ሔዋን እመቤታችንን ለማመስገን ተፈጠሩ።
- የእመቤታችንን ተአምር ማንበብንና መስማትን አያስታጉሉ።

- ተአምሯን የሚያቃልሉ የወልደ እግዚአብሔርን ሰው መሆን ከማመን የወጡ ናቸው። ከክርስቶስ መንጋም አይቆጠሩም።
- የገሊና ድንግልና ለመላእክት አልተቻለም ለእመቤታችን ተችሏታል።
- መላእክት በመጀመሪያ በድለው ከሰማይ ወደ ምድር ወድቀዋልና (በዝሙት)፤
- ተአምሩን የሰማ እንደ ቅዱስ ቊርባን ይሆንለታል።
- ተአምሩን ያልሰማ በሥልጣን ሲጥርስ ወጳውሉስ የተወገዙ የተለዩና የተረገሙ ናቸው። እኛም አባ ሚካኤልና አባ ገብርኤል የነሱን ሥልጣን ይዘናልና ወልድ በጌትነቱ እስኪመጣ ድረስ የተረገመ ይሁን።
- በማርያም ቃል ኪዳን የተማፀነ ክርስቶስን እንኳ ቢክድ ይድናል።
- ለሥዕሏ ያልሰገደ ስም አጠራሩ ከገጸ ምድር ይጥፋ። በሥጋውና በነፍሱም ትንሣኤ አያግኝ።
- ዝክሯን የዘከረ ይድናል።
- ሕግጋትን ለመጠበቅ አንሻ፤ ይልቅስ የማርያም ባሪያዎች ለመሆን እንሸቀዳደም።
- እርሷ ከልጇ ጉን በፈሰሰው ደሟ ታድነናለችና።
- ሠላሳ ሦስቱን የማርያም በዓላት የማያከብር የተረገመ ነው።
- ለመስቀልና ለማርያም የፈጣሪ ክብር ይገባቸዋል፤ በክብራቸው ከፈጣሪ ጋር ተካክለዋልና።

የሚሉና ሌሎችም ተጽፈዋል። ይሁን እንጂ ተአምሩ እድሜውን ለማራዘም ሲል ከግብጽ ከሐዋርያው ከማርቆስ መንበር ተገኝቶ የወጣ እንደሆነ በመቁጠርና ለኢትዮጵያ ሰዎችም በግዕዝ ቋንቋ እንደተተረጎመላቸው ገልጧል። ሐቁ ግን እንዲህ ዓይነት ተአምር

ግብጽ ውስጥ አለመኖሩ ለአሥርና ለአሥራ ሦስት ዓመታት ያህል ቆይተው የመጡ መነኮሳት ማረጋገጣቸው ነው።

የታሪኩ ሁለንተና እንደሚያስረዳው ተአምሩ የተዘጋጀው እዚሁ ኢትዮጵያ ውስጥ ነው በአንዲት አገር አንድ ሰው ነበረ። በማለት ጭራው የማይጨበጥ ራእይ ፈጥሮ ሰውን ግራ ማጋባት የክፉዎች ባሕርይ ስለሆነ ነገሩን በአሜንታ ከመቀበል በቀር ማን? የት? መቼ? ብሎ መጠየቅ ድፍረትም፣ ክህደትም፣ ስለሚመስለው ጉልበት ያንሰዋል። የሚገርመው አባ ሚካኤል አባ ገብርኤል የተባሉት ጳጳሳት በዘርዓ ያዕቆብ ዘመን ኢትዮጵያ ውስጥ የነበሩ ናቸው። መጽሐፉ በትክክል ከማርቆስ ወንበር ተገኝቶ የወጣ ቢሆን ኖሮ እኛ እያሉ ለምን አወገዙ? ስለዚህም መጽሐፉ እነሱ ራሳቸው ጽፈው በዘርዓ ያዕቆብ አጽድቀው ለአገልግሎት አውለውታል ።

ዘርዓያዕቆብ ፍላጐቱ ይኸው ስለነበር ከወንጌል ይልቅ መቅደሱንና ዓውደ ምህረቱን ለተአምሯ አስረክቧል። እነ አባ እስጢፋኖስ ክፋቱን በመረዳት “ኢየሱስ ራሱ ለዘላለም ድንኳን የሆነውን የማይለወጠውን ቅዱስ ወንጌል” በሐዋርያት እጅ ከፀሐይ መውጫ እስከ መጥለቂያው ድረስ የላከውንና ሊሰበክም የሚገባውን ወንጌል በመያዝ ፀረ ወንጌል የሆነውን ከሐዲ ንጉሥ ተቃወመው። ይህ ሊሆን የግድ ነበርና ነገር ግን መከራውን እንደ ኢምንት የቆጠረው አባ እስጢፋኖስ የንጉሥን ቁጣና ግልምጫ ሳይፈራ በድፍረት አደባባይ ላይ በመውጣት ግብረ በላው ደብተራ ሁሉ “ስግድ ለንጉሥ” ባሉት ጊዜ “አንስ ኢይሰግድ ለባዕድ ዘእንበለ ለእግዚእየ ኢየሱስ ክርስቶስ” እኔስ ለባዕድ አልሰግድም ለኢየሱስ ክርስቶስ ነው እንጂ ብሏቸዋል።

ከዚያም 'ሰግድ ለማርያም' ቢሉት 'ወለማርያምኒ ኢይሰግድ ባሕቱ ሶባ ንሰግድ ለወልዳ በህየ ንረክባ' ማለትም ለማርያም አልሰግድም ለልጇ በሰግድን ጊዜ በዚያ እናገኛታለን በማለት ክርስቶስን ማክበር ለክርስቶስ መስገድ የጻድቃን ደስታቸው መሆኑን ገልጠዋል። ከዚህ አያይዘን በተአምረ ማርያም የተገለጠውን ታሪክ እንደተጻፈው በመተንተን አቅርበነዋል። በአባ እስጢፋኖስና በዘርዳ ያዕቆብ መካከል የነበረው የተካረረ ነገር ውጤቱም በዚያው ተአምር በተባለው መጽሐፍ ስለተዘገበ ጤናማና የተፈወሰ አእምሮ ያለው ሁሉ ወደ እውነት ይጠጋል። ታምሩ እነሆ ተአምሩን ያቀረብነው በቀጥታ ሳይሆን አንባብያን ሐሳቡን እንዳይስቱትና ጭብጡን እንዳያጡት ከማብራሪያ ጋር ነው።

በ15ኛው መቶ ክፍለ ዘመን መጀመሪያ ላይ ለክርስትና ሃይማኖት ከኔ ወዲያ ለሐሳር በማለት የተነሣው ንጉሥ ዘርዳ ያዕቆብ እንደመነኩሴም እንደካህንም በመሆን አንዳንዴም በሃይማኖት ጉዳይ ላይ ሰብሳቢና ቆራጭ ፈላጭ በመሆን በጤተክርስቲያኒቱ ላይ ከፍተኛ ውድቀትን አምጥኗል። ቀደም ባሉት አባቶች ዘንድ መንፈሳዊ ትምህርት ይገኝበታል (ይሰጥበታል) ተብሎ ለሕጻናትና አንብቦ መረዳት ለማይችሉ አባቶችና እናቶች የጌታችንን ሥዕል ከልደቱ እስከ ዕርገቱ በማዘጋጀት የታለመለትን ግብ በመሣት ከሩቅ ምሥራቅ ከተለመደው ምስል ጋር ተጣብቆ ሰግደትና አምልኮ እንዲገባው ምንኩሰናውን አፍርሶ ገዳሙን ትቶ በአንድ ሟት ሁለት ሚስት በተክሊል ባገባው ወንድሙንም ገድሎ በነገሠው በአባ ንጉሥ ዘርዳ ያዕቆብ ተወሰነለት።

ዘርዳ ያዕቆብ የግሉ ድርሰት በሆነው መስተብቁፅ ዘመስቀል (የመስቀል ምልጃ / አማላጂነት /) በተባለው ድርሰቱ 'ለእሉ ክልዔቱ ፍጡራን ስብሐተ ፈጣሪ ይደልዎሙ እስመ ተአረዩ በክብርሙ' 'በክብራቸው ከፈጣሪ ጋር ተስተካክለዋልና ለነዚህ ለሁለቱ ፍጥረታት

(ለማርያምና ለመስቀል) የፈጣሪ ምስጋና ይገባቸዋል፡፡ ሲል ደፋሩ አስቀምጦታል፡፡ እንዲሁም መስተብቁዕ ዘማርያም (የማርያም ምልጃ) በተባለው ድርሰቱ 'ላቲ ይደሉ ክብር ወስብሐት ዘምስለ ወልዳ አምልኮ ወስግደት' ማለትም 'ለእርሷ ክብርና ምስጋና ይገባታል ከልጇ ጋርም አምልኮና ስግደት ይገባታል' ብሏል፡፡ የኋላ ሊቃውንት ግን 'ዘምስለ ወልዳ' የሚለውን 'ወለ ወልዳ' ማለትም 'ለልጇም' ብለው ለማስተካከል ሞክረዋል፡፡ ይህን እንግዳ የሆነ ትምህርት በመላ ሀገሪቱ አሰራጨው ።

ንጉሥ ዘርዓ ያዕቆብ ከሐዋርያት ያልተገኘ ትምህርት በአቀንቃኝ ደብተራዎች ታግዞ ወደ ቤተ-ክርስቲያን ያለ ከልካይ በገፍ አስገብቶታል፡፡ ይህም በሆነበት ወራት ዳግማዊ እስጢፋኖስ በትግራይ ክፍለ ሀገር ብጥር ንጥር ያለውን ያልተበረዘውን የሐዋርያትን ትምህርት በማስተማር ጥቂት ከማይባሉ ደቀ መዛሙርት ጋር ወደ መሐል አማራ ገሰገሱ፡፡ ከሐዲው ዘርዓ ያዕቆብ ያስተላለፈውንም እንግዳ ትምህርት አወገዘ፡፡ ብዙ ምዕመናንም ተከተሉት፡፡

ከዚህ በታች የሚገኘው ታሪክ በተለምዶ ማርያም የተመዘገበው የንጉሥ ዘርዓ ያዕቆብና የአባ እስጢፋኖስ ነው፡፡ ተአምር 24 ገጽ 94 1989 አ.አ.

ልመናዋ ክብሯ በእኛ ይደርብን ብሎ የሚጀምረው ይህ ታሪክ ቁጥር ሁለት ላይ 'ልጇ ጌታችን ኢየሱስ ያደረገው የመስቀሉ ተአምር ይህ ነው' ብሏል ቁጥር አንድ 'እመቤታችን ያደረገችው ተአምር ይህ ነው' ብሎት ነበር ማርያምና መስቀሉ በጋራ ያደረጉት ተአምር መሆኑ ነው፡፡ ቁጥር አራት ላይ 'በክርስቲያን አገር አንዲት ታላቅ አገር ነበረች' ብሎ ነገሥታቷና ጳጳሳቷ አገሪቱን እንደሚወዱ፣ የማርያምንም በዓሏን ያክብሩ እንደነበር ይገልጻል፡፡ ከዚያም እየሰገዱ ይገዙላት እንደነበር የልጇንም የመስቀል በዓል ያክብሩ እንደነበር ለእሱም እየሰገዱ

ይገዙለት እንደነበርና እጅም ይነሱት እንደነበር ያድናልም ብለው ይሸከሙት እንደነበር እስከ ቁጥር 11 ያለው ጽሑፍ ይተነትናል።

ልብ እንበል ድርጊቱ እየተፈጸመ ያለው በኢትዮጵያ መሆኑ እየታወቀና በራሱ በዘርዓ ያዕቆብ የተከናወነ ሆኖ ሣለ ከሀገራችን ውጭ በሌላ አገር እንደተከናወነ ተደርጎ በሦስተኛ መደብ መተረኩ ለምን ይሆን? የስዕለ ማርያምና የመስቀሉ ስግደት በእንዲህ እያለ ከላይ ስሙን የጠቀስነው መንፈሳዊ አርበኛ የወንጌል ገበሬ አባ እስጢፋኖስ ከብዙ ደቀመዛሙርቱ ጋር የዘርዓ ያዕቆብን የኑፋቄ ትምህርት ተቃወመ፤ ጌታችን ለደቀ መዛሙርቱ በእኔ ስም ስላመናችሁ በስሜም ስላስተማራችሁ ክፉ ስም ማለትም ከሃዲ፣ መናፍቅ፣ እያሉ ያወጡላችኋል። እንዳላቸው ንጉሥ ዘርዓ ያዕቆብ “በዚያችም አገር ሐሣዊ መሢሕን የመሰለ በስም ክርስቲያን ነኝ የሚል ጽኑ ከሐዲ ተነሣ” ሲል ገልጾታል። ከዘርዓ ያዕቆብ አነጋገር እንደምንረዳው አባ እስጢፋኖስ ለከሐዲው ንጉሥ ለዘርዓ ያዕቆብ አለመሸነፉን ነው። ይህም ንጉሡ “ጽኑ ከሐዲ” ሲል በአጽንዖት መግለጡ ነው።

ዘርዓ ያዕቆብ ከአንድ መንፈሳዊ አባት ለዚያውም ቂስና መነኩሴ ነኝ የሚል “በሥራው ግን ፍጹም አይሁዳዊ የሆነና የዲያብሎስ የግብር ልጅ” በማለት በቅጥር 13 ላይ ገልጾታል። አባ እስጢፋኖስ ግን እንደ ከሃዲ አይሁዳዊ ተቆጥሮ ሳለ የቤተመንግሥት ፍትፍት ሳያታልለው የንጉሥ ቁጣ ሳያስደነግጠው “እኔ ለማርያም አልሰግድም ለተመሳቀለው ጥርብ እንጨትም አልሰግድም” በማለት የኑፋቄውን ትምህርት ከንቱ አደረገው። እንደተአምረ ማርያም ጸሐፊዎች “ለብዙ ሰዎችም ከውሾች ሬሳ ይልቅ የሚያጸይፍ ይህን ጥፋ ትምህርቱን አስተማራቸው” ብለውታል።

የዘርዓ ያዕቆብ የክህደት ክታብ እንዲህ ይበል እንጂ ሐዋርያው እስጢፋኖስ 'ኢየሱስ እርሱ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ አምነን በስሙ ሕይወት እንዲሆንልን የተጻፈውን (ዮሐ. 20÷31) ኢየሱስ ራሱም ለዘለዓለም ድንነት የሆነውን የማይለወጠውን ከፀሐይ መውጫ እስከ መጥለቂያው በሐዋርያቱ በእጃቸው የላከውን ቅዱስን ወንጌል' (ማር 16÷8-9) የሚሰብክ ደግሞም በሕጉ ያለውን በነቢያትም የተጻፉትን ሁሉ ያመነና የአባቶቹን አምላክ እነሱ ኑፋቄ ብለው እንደሚጠሩት መንገድ የሚያመልክ (ሐዋ 24÷14-15) ራሱን ለወንጌል አገልገሎት ጃንደረባ ያደረገ ኢትዮጵያዊ ጳውሎስ ነው።

የንጉሥን አዋጅ ሳይፈራ በንጉሥ ትዕዛዝ በገፍ የወጡትን አስመሳይ ሰባዚዎችን በመቋቋም መልካም ዘርን በመዝራት በከፋው ቀን ብዙ ደቀመዛሙርትን ማፍራቱ በእውነት የክርስቶስ መከራ መስቀል ተሸክሞ በኃይል መንፈስ ቅዱስ የተሞላ መሆኑን በግልጥ ያስነብባል።

በንጉሥ አዋጅ ክህደትንና ኑፋቄን ተሞልተው በሕዝብ የተበተኑትን አጋንንታዊ ትምህርቶች በወንጌል ቃል በማዳከም የዘርዓ ያዕቆብን መንፈስ የተፈታተነው ሐዋርያ አባት ሩጫውን በመልካም ምስክርነት ቢፈጽምም በከሃዲዎች ዘንድ ግን በእመቤታችን አማላጅነትና በመስቀሉ ኃይል እንደሞተ ተቆጥሯል። አባ እስጢፋኖስ በዘርዓ ያዕቆብ የጭካኔ ትዕዛዝ እስከ አንገቱ ተቀብሮ የቀንድና የጋማ ከብት ሲጉተትበትና ሲነዳበት ከመዋሉም በላይ ተከታዮቹም ቋንጃቸውና ምላሳቸው አፍንጫቸው ሳይቀር እየተፎነነ ወድቋል።

ዘርዓ ያዕቆብ በመግደሉ እፎይታ ያገኘ ቢመስለውም ብዙ ሳይውል ሳያድር የዘርዓ ያዕቆብ አረመኔያዊ ጭፍጨፋ ያልገታቸው ደቂቀ እስጢፋኖስ (የእስጢፋኖስ ልጆች) ምድሪቱን ሞሏት በተለምረ

ማርያም እንዲህ ተመዝግቧል “ከዚያ ከርጉም ከጽኑዕ ከሐዲ ከሰይጣን ልጅ በኋላ የቀሩትም ልጆቹ ለድንግል ማርያም ስዕል ለልጇ መስቀልም አንሰግድም አሉ፤ ጥፋ ክፋ ትምህርት በሚሆን በትምህርታቸውም ብዙዎች አመኑ” (ቁጥር 20-21) አባታቸውን ተከትለው መከራውን ሳይሰቀቁ እንደ አሸን የፈሉት ደቂቀ እስጢፋኖስ ትምህርታቸውን መቆጣጠር ባልተቻለ ጊዜ የተለምረ ማርያም ጸሐፊዎች “ንጉሥና ባርም ያሉ ሰዎች ሰምተው ፈጽመው አዘኑ” ሲሉ እነዚህ ሐዋርያት በንጉሥና በሕዝቡ ላይ የፈጠሩት ጫና እንደነበር ተገልጧል።

ንጉሡ ሁሉንም መግደል ባልቻለ ጊዜ ነገሩን መንፈሳዊ ለማስመሰል የነዚህን ከሃዲዎች ጥፋት እግዚአብሔር እንዲያሳያቸው ጸሎት አቀረቡ፤ መንፈሳዊ ሰይጣን የሚመራው ዘርዓ ያዕቆብ የጸሎቱን መልስ እግዚአብሔር እንደማይሰጠው ባወቀ ጊዜ የእርሱ ደጋፊ የሆኑትንና ከሐዲዎች ያላቸውን በአንድነት ሰብስቦ ለማርያምና ለመስቀሉ ለምን እንደማይሰግዱ ጠየቃቸው ሐዋርያቱ ሲጠየቁ መምህራቸው አባ እስጢፋኖስ እንዳስተማራቸው ገለጡ ይሁን እንጂ ንጉሡና ተከታዮቹ ይመቱ በቃ ብለው የሞት ፍርድ ፈረዱባቸው። ከእነርሱም ቀላውስትና ዲያቆናት ነበሩ ይላል (ቁጥር 32-34)።

የአጋንንትን ትምህርት እያዳመጠ ባዕድ አምልኮን የሚለማመደው ዘርዓ ያዕቆብና ጄሌዎቹ በመጸሕፍት ጉልበት ሲያንሳቸው “እፍንጫቸውንም ምላሳቸውንም ቁረጧቸው ሲል አዘዘ የታዘዙትም ሌሎቹ ይፈሩ ዘንድ ቆረጧቸው” ይላል (ቁጥር 36ና 37) ይህም ሁሉ ሆኖ ብዙ ሳይቆይ “እኛስ ለመስቀል ምልክትና ለስዕል አንሰግድም” የሚሉ ሌሎች ደቀ መዛሙርት ተገኙ። (ቁጥር 59)።

ለዚህ ሁሉ እውነት እጀን አልሰጥም ያለው ከሐዲ ዘርዓ ያዕቆብ እኒህንና የቀሩትን ሁሉ እንደግብር አባቶቹ እንደ አይሁድ በድንጊያ ወግረው እንዲገድሏቸው አዘዘ።

እኒህ ሁሉ 'መዘበቻ በመሆንና በመገረፍ ከዚህም በላይ በእሥራትና በወገኒ ተፈተኑ በድንጋይ ተወግረው ሞቱ፤ ተፈተኑ በመጋዝ ተሰነጠቁ፤ በሰይፍ ተገድለው ሞቱ፤ ሁሉን እያጡ መከራን እየተቀበሉ እየተጨነቁ የበገና የፍየል ሌጦ ለብሰው ዞሩ ዓለም አልተገባቸውና በምድረ በዳና በተራራ፤ በዋሻና በምድር ጉድጓድ ተቅበዘበዙ' እንደተባለ እነ አባ እስጢፋኖስም በክፉዎች ተንገላቱ አመንዝራው ዘርዓ ያዕቆብ ግን የክርስቶስ የክብሩ ወንጌል ብርሃን እንዳያበራለት የዚህ ዓለም አምላክ አሳቡን አሳወረበት።

የቤተ-ክርስቲያን ባለውለታ የሆነው ታላቁ ሐዋርያ አባ እስጢፋኖስ ከሰብከተ ወንጌል ጉን ሌላም ያበረከተው ወለታ አለ። ይኸውም እንደ ሐሳበ ድሜፕሮስ፤ ሐሳበ ሳቤላና እንደ ሐሳበ ቢዘን የዓመተ ፍዳን (ዓመተ ኩነኔ)ና ዓመተ ምህረትን በአጠቃላይ ዓመተ ዓለምን ቆጥሮና ቀምሮ አጽዋማትንና ወራትን ለይቶ በማውጣት አዘጋጅቷል ይህም የቁጥር ካላንደር 'ሐሳበ ጉንዳጉንዲ' በመባል ይታወቃል። አባ እስጢፋኖስ ይህን የቁጥር ዘመን ያዘጋጁት በጉንዳጉንዲ ገዳም ስለሆነ ሐሳበ ጉንዳጉንዲ ተብሏል እስከ ዛሬ በኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን ይሰራበታል (ፈለገ ጥበብ መጽሔት 4ኛ ዓመት ቁጥር 10 1994 ዓ.ም. ተመልከት) ።

ዓፄ ዘርዓ ያዕቆብ ፀረ-ወንጌል አቋም በመውሰድ ቤተክርስቲያን በጭንቅ አምጣ የወለደቻቸውን እንቁ ልጆቿን አይቀጡ ቅጣት ቀጣቸው። ቤተክርስቲያንንም ልጅ አልባ በማድረግ በምትኩ እርሱን ጨምሮ የአጋንንትን ትምህርት እያዳመጡ፤ ከመናፋት ጋር የሚያቆራኘውን ክፉ ትምህርት ያለ ከልካይ አስገባ።

እንግዲህ ቤተክርስቲያናችን በአባ እስጢፋኖስና በዘርዓ ያዕቆብ ለሁለት የተከፈለች እንደሆነች እንመለከታለን። ከማን በኩል እንደምንቆም ራሳችንን እንመርምርና እንፈትን እውነትም ከማን ጋር እንደሆነች እናስተውላለንና ድጋፋችንን ለአንዱ ተቃውሞአችንን ደግሞ ለሌላው እንሰጥ ።

ጥያቄ 12

ክርስቶስ ፍጡር ነው ብለሃል እንዴት ፍጡር ሊሆን ጆለ? የሚል ጥያቄ ተጠየቅሁ። እኔም ይህንስ አላልሁም በማለት መለስሁ አያይዝም በሕይወቴ ዘመን ሁሉ እንዲህ አይነቱን የክሕደት ትምህርት የምቃወምና የማወግዝ ሰው መሆኔን ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም አምላክ ፍጹም ሰው እንደሆነ አስረግጬ ተናገርሁ ።

ከዚያም በሃይማኖት አበው መጽሐፍ የተጻፈውን በዝርዝር ለማስረዳት ግድ ስለሆነብኝ እንዲህ አቀረብሁት፡ አባ ጉርጉርዮስ የተባለ ሊቀ-ጳጳሳት “ክርስቶስ ማለት ፍጡርና ፈጣሪ በአንድ አካል ማለት ነው በማለት አስተምሯል። (ሃይማኖት አበው ገጽ 119 ክፍል 1 ቁ. 2) ፍጹም አምላክ ፍጹም ሰው እንደመሆኑ ፍጹም ፈጣሪና ፍጹም ፍጡር ማለት ነው በማለት አበው እንደተናገሩና እንደአስተማሩ ገለጥሁ አበው ይህን ቃል ሲናገሩ ግን በባሕርየ መለኮቱ ፍሩር ነው ማለታቸው እንዳይደለ አስረዳሁ ።

ሐዋርያውም “ኢየሱስ ክርስቶስ አባትና አምላክ” ብሏል ኤፌ 1፡3፤17 ። ኢየሱስም “አምላኪየ አምላኪየ” ብሏል ። ይህም ቃል በሃይማኖት አበው “ዳግመኛም ስለዚህ ተቀዳሚና ተከታይ ስለሌለው በተዋሕዶ አንድ ስለሆነ ቃል እርሱ በሥጋ ፍጡር መዋቲ ነው በመለኮት ግን ፍጡር መዋቲ አይደለም እንላለን መፈጠርና መሞት

ለሥጋ ነው መለኮት ግን ከመፈጠርና ከመሞት የራቀ ነው። ነገር ግን ሥጋን ስለተዋሐደ ፍጡር መዋቲ ነው እንላለን በባሕርይ መለኮቱ ግን ያልተፈጠረ የማይሞት ነው ብለን እንናገራለን (ሃይማኖተ አበው ገጽ 587 ምዕ 24+29)

እንደገናም “ዳግመኛ እንዲህ አለ ያልተፈጠረ የእግዚአብሔር ቃል የምታውቅ የምትናገር ነፍስ ካለችው ከተፈጠረ ሥጋ ጋር አንድ አካል አንድ ባሕርይ ሆነ ስለዚህም ሥጋ ስለሆነ ስለእርሱ ተፈጠረ ተብሎ ተነገረ። ይኸውም ያለመለወጥ ፍጹም ሰው ሆነ” ማለት ነው (ሃይማኖተ አበው ገጽ 588 ምዕ.4+33) ሦስት መቶ አሥራ ስምንት ሊቃውንትም «ዘዕሩይ ምስለ አብ በመለኮቱ» በመለኮቱ ከአብ ጋር የሚተካከል /እኩል የሆነ/ ብለዋል ይህንም ማለታቸው ክርስቶስ ከአብ ጋር የሚተካከለው በመለኮቱ እንጂ በሥጋው ያንሣል ማለታቸው ነው ።

አባቶቼ እንዲህ የተናገሩትንና ያስተማሩትን እኔም አስተምሬያለሁ፤ ከዚህ ትምህርት ቅንጣት ታህል እልፍ ዝንፍ አላልሁም በየትኛው ክህደቴ ልወገዝ እችላለሁ ። እናንተስ ብትሆኑ ከዚህ የራቀና የተለየ አመለካከት አላችሁ ወይ? በማለት ጠየቅሁ ። አቡነ መቃርዮስ ብዙ ጊዜ እንቅልፍ ስለሚያጠቃቸው እየተቀሰቀሱ ስብሰባውን ይመሩት ነበር በሌላ በኩልም ከመጀመሪያ ስላስደነገጥኳቸው ማየትም መስማትም አልፈለጉም ነበር።

በጣም የሚገርመው ሊቃውንት ጉባዔ ተብለው ተሰይመው “ደግሞ እንዲህ የሚል አለ እንዴ?” በማለት ጥቅሱን እንኳ አለማወቃቸው ነው “እንዲህ የሚል ያለ አይመስለኝም ነበር” የሚሉት ቃላቶች ከአንዳንዶቹ ብዙ ጊዜ ይደመጡ ነበር። መልአከ ታቦር ለትንሽ ጊዜ ሲደነፋ ይቆይና አጣብቂኝ ውስጥ ሲገባ “ባቃ ከአሁን ጀምሮ ከእኔ ጋር

ታቆማለህ፡፡ በማለት የራሱን መጽሐፍ ማንበብ ይጀምራል፡፡ ሁሉም ወንጀለኞችና መናፍቃን ስለሆኑ ደፍሮ የሚከራከር አልነበረም፡፡ ቢሞክሩም ስለማያዋጣቸው የግድ ምናለ እንዲያው ዝም ብለህ ተሳስቻለህ ብትልና ብትገላግለን? የሚል ሐሳብ ደጋግመው አቅርበው ነበር፡፡ “እንዲያው ጉድ ነው፤ ጉድ ነው እኮ” ከማለት ያለፈ ሌላ ነገር ጠፋ እኔም ጥያቄ ካላችሁ አምጡ በማለት ስናገር የተከልዩ ነገር ተነሣና እንደሚከተለው ተባባልን፡፡

ጥያቄ 13

አቡነ ተክለሃይማኖት እግራቸው የተቆረጠው በጦርነት ነው ብለሃል ምን ማለትህ ነው? ተባልሁ እኔም ይህ ቃል ለመጀመሪያ ጊዜ ከእኔ የወጣ አይደለም፡፡ ቀደም ሲልም ከነበሩት አባቶች እየተብላላና እየተንሾካሾኩበት የነበረ ጉዳይ ነው፡፡ በዩኒቨርሲቲው ግቢ ውስጥ ያሉ ምሐራን አባ ተክለ ሃይማኖት መንግሥትን ከላስታ ወደ ሸዋ የመለሱ ኃይለኛና ጦረኛ መነኩሴ ነበሩ ብለዋቸዋል፡፡ የእርሳቸው ገድል ነው በተባለው መጽሐፍም በላስታው ንጉሥ በእልመነኩን (ይትባረክ ወልደ ላሊበላ) ዘመን በቤተ መንግሥቱ ውስጥ የነበረ ዶሮ ‘የኔን እራስ የበላ መንግሥቱ ለልጅ ልጅ ይሆንለታል ዘመኑም እንደ ዐሐይ ዘመን ነው፤ ዐሐይ ሳታልፍ አያልፍም እንደዳዊት ዘመንም ይሆንለታል፤ የዳዊትን ዙፋን ይወርሳል፤ እኔም ለዘላለም ሥልጣኑን አጸናለታለሁ’ እያለ ይጮህ ነበር፡፡

በወቅቱ አቡነ ተክለ ሃይማኖት በምን ምክንያት እንደሆነ አልታወቀም ከሸዋ ወደላስታ አመሩ፡፡ እርሳቸው ጥሩ ዝናና ክብር ስለነበራቸው ምናልባት ለአገልግሎት ሊሆን ይችላል ምሥጢሩ ግን ይህ እንዳልሆነና ይኩኖ አምላክ የተባለ ልጅ ከሸዋ ተማርኮ በላስታ ቤተ መንግሥት ለንጉሥ ፈረስ ሣር እያጪደ፤ ውሃ እየቀዳ ይቀልብ

እንደነበረ ሰምተው ሥራ ለመሥራት አቅደውና አልመው ነው ይባላል። እንደተባለውም ወደ ቤተ መንግሥት ሲገቡ ደማቅ አቀባበል እንደ ተደረገላቸው ገድሉ ይገልጥና ወደ ንጉሡ እልፍኝ ገብተው ከንጉሡ ጋር ስለዶሮው ጩኸት ተነጋገሩ። ንጉሡ አርዶ እንዲበላው አዘዙትና ዶሮው ታረደ።

ይሁን እንጂ የዶሮው ራስ ለንጉሡ ሳይሆን ለሸዋው ልጅ ለይኩኖ አምላክ ሆነ ተክለ ሃይማኖትም ከይኩኖ አምላክ ጋር ተባበሩና ጥቂት ወታደር አሰባሰቦ ንጉሡን እንዲወጋው መከረው ላኩት ይላል ገድላቸው። ከዚህ የተነሣ በተፈጠረው መፈንቅለ መንግሥት የብዙ ሰው ሕይወት አልቋል ተክልዬም እግራቸውን በጉራዴ ተመትው የወደቁት ያን ጊዜ ነው ይባላል ።

በተረፈ ግን ቆመው ሲጸልዩ ከመቆም ብዛት የተነሣ ነው የሚባለው ምንም ይሁን ምን ሰው ለብዙ ዓመታት ቢቆም ከደከመው ተዝለፍልፎ ይወድቃል እንጂ አንዲት እግሩ ተለይታ ትቆመጣለች ማለት ተረት ተረት ይመስላል። / እንደ ላስቶች ትረካ ማለት ነው /

በገዳማቸው ውስጥም የተክለ ሃይማኖት ዘመድ ካልሆነ በቀር የገዳሙ አስተዳዳሪ ሌላ ማንም ሰው እንደማይሆን በእርሳቸው ዘመድ በአባ ፊልጶስ በግዝት መሠራቱ ተክለ ሃይማኖት ከመጀመሪያው ጀምሮ ዘርና ጎሣ የሚሰባቸው ሰው እንደሆኑ ታሪኩ ይገልጣቸዋል። አሁንም እንኳ በቅርብ ዓመታት በጉጃም ደብረገነት መድኃኔ ዓለም ገዳም አባ ገብረ ኢየሱስ ከተባሉት አስተዳዳሪ ጋር ገድለ መብዓ ጽዮንን ለመጸፍ ወደ ደብረ ሊባኖስ ሰንገባ ከጉጃም መጣን እንዳትሉ ጉጃም የአባታችን ጣላት ስለሆነ አይወደድም ስለዚህ ከዋልድባ መጣን ብላችሁ አውሩ ተብለን ተመክረናል።

ይህም የበለጠ የዓይን ምሥክር ነው። የጉጃም ሕዝብ በምን ጠላት ሊሆናቸው ቻለ? እንደሚተረከው ከሆነ የጉጃም ሕዝብ ቡዳ ነበርና ሊያስተምሩ ወደጉጃም ሲገቡ የጉጃም ሕዝብ በጅብ ፈረስ ላይ ተቀምጦ በአፋ እሳት ጉርሶ ሊዋጋቸው መጣ እርሳቸውም ተመልሰው ወደሸዋ መጡ ይባላል። መቼም ይህ ፈጽሞ ውሸትና ጠላት የለቀለቀው ክፉ ወሬ እንጂ እውነት አይደለም።

ይልቅስ ጉጃም የበረከት አገር ከሰሜንና ከምዕራብ ከየትም መሰደጃና ማረፊያ ብዙ ኃያላንንና ሊቃውንትን ያበቀለች የሃይማኖት መዲና ናት ብዙ ደራስያን ብዙ ምሑራን የበቀሉባት መሆኗ ተረሳና ቡዳ የሚል ስም ተሰጣት። ከዚህ ይልቅ የከፋ የሸዋ ሕዝብ እነ ሞተለሚ ስንት መከራ አጽንተውባቸው አልነበረምን? በማለት የተሰማኝንና ቅር ያለኝን ሁሉ ዘረጋገፍሁት።

ጥያቄ 14

እስልምናና ክርስትና አንድ ናቸው ስለመባሉ

በእስልምናና በክርስትና የአብሮነት ቆይታ ምንም ጠብ አልተፈጠረም አንተ ግን ሁለቱ ያሉበት ሁኔታ እጅግ አደገኛና የተካረረ ነገር እንደሆነ ታስተምራለህ ይህ እንዴት ነው ? የሚል ጥያቄ መጣ።

እኔም ይህ እንኳ ከቀድሞ ጀምሮ ጠበኞች እንደነበሩ አሁንም ቢሆን በቃላትና በጽሑፍ የሚወራረፉ ቡድኖች ናቸው። ደግሞ እኔ ሳልሆን ዘወትር እንዲነበብ በውግዘት የተሠራው የዘርዓ ያዕቆብ

ተአምረ ማርያም ስለመሐመድ የጻፈውን ማንበብ ትችላላችሁ ብዬ እንዲህ ተአምሩን እነብኩላቸው።

19ኛ ተአምር

የፈለጉትን ታሳያቸው ዘንድ

እመቤታችን ክርስቲያኖች እንደለመዷት

ልመናዋ ክብሯም ለዘለዓለም በእውነት በእኛ ይደርብንና እምላክን የወለደች በድንጋሌ ሥጋ በድንጋሌ ነፍስ የጸናች ክብርት እመቤታችን ያደረገችው ተአምር ይህ ነው።

የክርስቲያን ወገኖች በደብረ ምጥማቅ በተሠራች በእመቤታችን ቤተ-ክርስቲያን የተደረገውን የሚያስደንቅ ፍጹም የሚሆን ይህን ተአምር እንግራችሁ ዘንድ ሰሙ። ከዕለታት በአንድ ቀንም ክርስቲያን ከማሮንና ከሶርያ ከሮም ንጉሥና ከአፍሮንጊ ንጉሥ ጋር እንዳስለመዱ በዓሉን ያከብሩ ዘንድ በደብረ ምጥማቅ በተሠራች ቤተ-ክርስቲያን ውስጥ ተሰብስበው ሳሉ እመቤታችን በደብረ ምጥማቅ ላይ በተገለጠችላቸው ጊዜ ዕገሌ የሚባል ሰማዕትን ወይም ጸድቅን ወይም ነቢይን የሚሹትንም ሁሉ እስከ ባልንጀራቸውና እስከ ዘመዳቸው ድረስ የሹትን/የለመኑትን/ ሁሉ አምጭልን እያሉ ሰዎች ሁሉ ወደሷ ይለምኑ ነበር ።

ድንግል እንደለመንዋት እንደ ዓይን ጥቅሻ ታመጣላቸው ነበር። ከያዕቆባውያን ወገን የሚሆን አንድ ሊቀጳጳሳት የተሰበሰቡትን የሐሰት መምህር መሐመድን በዛሬ ቀን ታመጣልን ዘንድ ጸሎት ጸልዩ አላቸው ሊቀጳጳሳቱም ዓይኖቹን ወደ ሰማይ አቅንቶ እጁንም ዘርግቶ በድንጋሌ ሥጋ በድንጋሌ ነፍስ የጸናሽ ወደአጋቺ የሚለምኑትን የምትሰሟ ይቅር

ባይ ከቸርነትሽ ወገን እመኛለሁ። የእስላሞችም መምህር የሚሆን የሐሰት ነቢይ መሐመድን ታሳይኝ ዘንድ እወዳለሁ እሱ እንደምንም እንደሆነ ማለት ጻድቅም ኃጥእም እንደሆነ ሳያውቁ እስላሞች ደግ ነው ይላሉና ።

ድንግል እንዲህ ብሎ በለመናት ጊዜ ያንን ርኩስ ሐሰተኛ መምህር መሐመድን በሴት ግመል እንደተቀመጠ አመጣችው ። ባንገቱ ላይም በዝንጀሮ አምሳል ሰይጣን ተቀምጦበት ነበር ። እርሱም እጁንና እግሩን በእሳት ሰንሰለት ታሰሮ ነበር። ባንገቱ ላይም የእሳት ዝንጀሮ ነበር ። ለመዓት የታዘዙ መላእክትም በእሳት በትር ይመቱት ነበር ። እርሱም ራሱ የቆሰለ ነው ዐጉርም አልነበረውም። ፊቱም እንደ ግብር አባቱ እንደ ዲያብሉስ ጥቁር ነው ።

አባለ ዘሩም (ብልቱም) በገመድ ታሥሮ ነበር። ገመዱም በግመል አንገት የታሠረ ነው ይህችውም ሚስቱ ናት ሴት ግመል እየሳበችው መጣ ። ክርስቲያኖችም ይህን ባዩት ጊዜ ፈጽሞ ደስ አላቸው። እስላሞች ግን መምህራቸው መሐመድን እንዲህ ሆኖ ባዩት ጊዜ አፈሩ ተዋረዱ።

መምህራችን ደግ ነው እያሉ ያደክሟቸው ነበርና ያዕቆባውያን ግን ድንግል እመቤታችን አንቺ በሥራው ሁሉ ላይ በእውነት የሰለጠንሽ ነሽ ይሏት ነበር።

አሕዛብ ማደሪያው ገነት ነው እያሉ የሚመኩበትን የዚህን የሐሰተኛ መምህር ማደሪያውን አሳይን ይሏት ነበር። እመቤታችን ግን ያንጊዜ ማደሪያው ገሃነመ እሳትን አሳየቻቸው። በዚያም የማያንቀላሩ

ትል አለ ከሚሰቱ ከናቃት ጋር መሐመድን የዘላለም ፍዳ ወዳለበት ወደ ገሃነመ-እሳት ጣለችው ።

ክርስቲያን በእስላሞች ጉረቤት በነበሩ ጊዜ የመሐመድን ነገር እየሰሙ ደግ ነውን? ወይስ ኃጥዕ ነው እያሉ የምዕመናን ሃይማኖታቸው ይደክም ነበርና እመቤታችን ግን የመሐመድን የርኩስናውን ማደሪያ ገሃነመ እሳትን አሳየቻቸው። ከዚህም በኋላ ከእርሳቸው ተሰወረች እስላሞችም ይህን ነገር ባዩ ጊዜ ስሙ አሽሪፍ ወደሚባል ወደ ምስር ንጉሥ ሂደው በክርስቲያን ነገር ሠሩባቸው። ያያችሁትን እናንተ ምሥክር ትሆናላችሁን? አላቸው።

ማንስ ይከራከራል እንደምንስ ትከራክሯቸዋላችሁ? ያያችሁትን ነፍረት በምን ትገልጣላችሁ? ነገር ግን ዝም ብትሉ ይሻላል። የምትረቱበት ምሥክር የላችሁምና ከዚያች ቀን ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ እስላሞች ጉሰቆሉ፤ ልዑል እግዚአብሔርም በእመቤታችን አማላጅነት ምዕመናንን ከነገረ ሠሪዎች አዳናቸው ልመናዋ ክብሯዋ በእኛ ለዘላለም ርእውነት ይደርብን የሚለውን ክፍል አነበብሁላቸው።

በእርግጥ ተአምረ ማርያም ወንጌልን ሰብኮ አስተምሮ ወደ ክርስቶስ ከማድረግ ይልቅ በእንግዳ ትምህርት ሰውን አስደንግጦ ሃይማኖት ማለት እንዲህ ነው ብለው በሚያወናብዱ ሰዎች የተጻፈ ስለሆነ መሐመድ በሰማይ እንዲህ ነው ለማለት የሚዋሽ ጤናማ ክርስቲያን አይኖርም። በሌላ በኩልም የኛዎቹ ሰዎች መሐመድ ውሻ አይወድም ምክንያቱም “ወተት ከመሬት ቆፍሮ ደብቆ ወተት ከመሬት አፍልቄ ተአምር ላሳያችሁ ብሎ ወተቱን ወደቀበረበት ቦታ ሲወስዳቸው ውሻይቱ የቀበረውን ወተት ይዛ በመሄዷ ስላሳፈረችው ነው።” ብለው አፈታሪካቸውን ይግቱናል።

አንድምታቸው የማያልቅባቸው አሁንም ይቀጥሉና “መሐመድ በዝሙት የሰከረ ስለነበር ሴት አልበቃው ብሎ ግመል ጋር ሲያመነዝር መካካላይ ከነግመሉ መሬት ተከፍታ ዋጠችው” ይሉናል። ይህን ሁሉ የተናገራችሁት እናንተ ባለ አንድምታዎች እንጂ እኔስ እንዲህ አይነት ከእውነት የራቀ ተረታ ተረት አልቀበልም አላውቅምም በማለት አጠናቀቅሁ።

በሊቃውንት ጉባዔ በኩል ይህንና ሌሎችንም ጥቃቅን ነገሮች ከተወያየንባቸው በኋላ በአንደኛው ቀን እኛ እንዲህ መክረናል ከተሰማማህበት መልካም ነው።

በማለት የተወያዩትንና የመከሩበትን ነገር “ይኸውልህ እኛ መቼም ለአንተ ብለን ብዙ ተጨነቅን ብዙም ለፋን፣ ብዙም ደክምን አንተም እባክህ ለዘብ፣ ረጋ በል አትቸኩል ይገርምሃል ሁላችንም እንደ አንተው አባባል እንሰማማለን፣ ያልኸው ሁሉ ትክክል ነው። ግን እኛ ቤተሰብ አለን፣ ልጆች እናሳድጋለን፣ ብዙ መናገሩ ለእንደዚህ አይነቱ መጥፎ ነገር ያጋልጣል ብለን በልባችን ይዘነው ተቀምጠናል። እንግዲህ አንተም ብትሆን ለትልቅ ደረጃ ትደርሳለህ ገና ወጣት ልጅ ነህ ለማይረቡ ጋለሞቶች ምሥጢርህን ዘነዝከህ አወጣህ በል አሁንም ቢሆን ነገሩ ቀላል ነው ዝም ብለህ ተሳስቻለሁ፣ አጥፍቻለሁ ብለህ ጸፍና እኛ እንጨርስልሃለን። ይህኮ በጣም ቀላል ነው እንኳንስ አንተ ይቅርና እነመጋቤ ብሎ ደረጃ ስንት ተብለዋል ግን በቃ ተሳስቻለሁ ሲሉ ሁሉ ነገር ቀረላቸው አንተም እንዲሁ አድርግ ሲሉ የመከሩትን ምክር ነገሩኝ።

እኔም ነገራቸውን ክፉ ጉኑንና በጉ ጉኑን አገላብጫ ከተመለከትሁ በኋላ አባባላቸውን እንደመልካም አድርጌ ብቀበለውም ለከላሹ ቡድን ክፍተት ላለመስጠት በማለት እውነትን በሐሰት ለውጦ

መገኘቱ ዘገነኝና ይህስ አይሆንልኝም ይልቅስ ከሳሾቼ ይቅረቡልኝ በግንባር በእናንተ ፊት እንከራከር ይርቱኝ ወይም ልርታቸው ከተረታሁ ይቅርታ ጠይቄ ንሥሐ እገባለሁ። ከተረቱም ተወቅሰው ይቅርታ ጠይቀው ንሥሐ ይግቡ ይህ ካልሆነማ እንደተሳተሁ ተቆጥሮ እነሱ እውነተኞች እኔ መናፍቅ ተብሎ ለሌሎች ጓደኞቼስ ጥቃት መሆኔ አይደለምን? በማለት እምቢታዬን ገለጥሁ።

እኔ ግን አያይገሮ ብቻ እናንተ ጣልቃ አትግቡ ያላልሁትን አለ ብላችሁ ነገር ብታሰሩ፤ የእናንተንም ምሥጢር ነገ በአደባባይ እንደማወጣው እመኑኝ እናንተም እኔም እኩል ነን። እናንተ እኔን ልትከሱ አትችሉም እነሱ ብቻ ይግፉበት በማለት ጨረስን።

እኔና ሊቃውንት ጉባዔው እንዲህ ከጨረሰን በኋላ በቀጥታ ፋይሉ ወደ ቅዱስ ሲኖዶስ ተላለፈ በቅዱስ ሲኖዶስ ፊትም እንደምቀርብና እንደምጠየቅ ከወዲሁ ተነገረኝ። በዚህ ሁሉ ግን ሞገስ የሰጠኝን እግዚአብሔርን አመሰግንሁት እኔም ነገሮች ሁሉ ግልጥ እየሆኑልኝ የልብ ልብ እየተሰማኝ ከትናንት ይልቅ ሥራ አጣርቼ መናገር የምችል ሰው ሆኜ አገኘሁት።

ስለዚህም በሊቃውንት ጉባዔው ፊት ከተናገርሁት የቀረ ነገር ሁሉ እየተገለጠልኝ (እያስታወስሁት) በበለጠ ራሴን አዘጋጀሁ። የቤተክርስቲያኒቱ አዋልድ መጸሐፍት እንኳ ሳይቀሩ ለመከራከሪያ ተሸምድደው ተይዘዋል። አንድም የቀረ ነገር አልነበረም። ጳጳሳቱ ከግርማ ሞገሳቸው የተነሣ ፈርቼ ተንቀጥቅጬ ከእግራቸው ሥር ተንፈራፍሬ ማሩኝ ብዬ የምናዘዝ መስጧቸው ከቁም ነገር አልቆጠሩኝም ነበር። አጀንዳው ላይ ግን አንደኛ የዓመቱን ባጀት መመደብ ሲሆን ሁለተኛው ግን የነጽጌን ጉዳይ ማየት ነበር ይላል።

ክፍል ሁለት

እኔና ቅዱሱ ሲኖዶስ

ቅዱስ ሲኖዶስ ማለት ቤተ ክርስቲያኒቱ ወደተፈለገው አቅጣጫ እንድትጓዝ የመጨረሻውን ውሳኔ ሰጪ አካል ነው ። ሙሉ በሙሉ ሥልጣን ሐዋርያት በእጃችን አለ ብሎ ያምናል ። አጽዋማትን በዓላትን ሥርዓቶችን ሁሉ የማሻሻልና የመጨመር የመቀነስም ብቃትና ጉልበት እንዳለው ይታመንለታል ። እርሱ /ሲኖዶስ/ የመጨረሻው የነገር ሁሉ መቋጫ ነው ።

ቅዱስ ሲኖዶስ ከሊቃውንት ጉባዔ የሚመጡለትን ሃይማኖታዊ ጉዳዮችና ከሌላ በኩልም የሚመጡትን ማናቸውንም ነገሮች የመዳኘትና ብሉም አውግዞ የመለየት ሥልጣን እንዳለው ይታመናል ። ይህ ሲኖዶስ ሁሉንም ነገር በእግዚአብሔር ቃል እየመረመረ ከመንፈስ ቅዱስ ጋር ይሠራል ።

ሊቃውንት ጉባዔ የተባለው ጥያቄና መልሱን ብቻ በወረቀት ላይ በማስፈር እንዲህ ወይም እንዲያ ያለ ነገር አግኝተንበታል ሊመከር ሊገሰጽ ይገባዋል አላሉም ወይም ምንም ጥፋት የለበትም ወደ ሥራው ይመለስ ሳይሉ ሲኖዶሱ ይጨነቅበት ብለው ስለተከሰቱ ምንም አይነት አስተያየት ሳያስቀምጡ ወደ ሲኖዶስ አስተላለፉት ። ሲኖዶስ 1990 ዓ .ም. ሐምሌ 3 ቀን ሰኞ ተጀመረ ። እኔም ከሰዓት እንድቀርብ ተነገረኝ ።

ብዙዎች ግን አይዞህ ፈተና ነው አትፍራ በማለት ከሠራተኞች ያጽናኑኝ ነበር ። ሰዓቱ ሲደርስ ብጹዓን ሊቃነ ጳጳሳት

ቦታ ቦታቸውን ይዘው ተቀምጠዋል ። ግባ ተብዬ ከፊት ለፊት እንድቆም ታዘዝሁ ። ገባሁና ከቅዱስነታቸው እግር ሥር የጸጋ ስግደት ሰግጄ መስቀላቸውንም ተሳልሜ ከፊት ለፊታቸው ቆምሁ ። ቀና ብዬ ስመለከት ሁሉንም ጳጳሳት አውቃቸዋለሁ በወቅቱ ስብሰባው ላይ የተቀመጡት ጳጳሳት ስም ዝርዝር እንደሚከተለው ነበር ።

1. ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ጳውሎስ ፓትርያርክ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ዘኢትዮጵያ ሊቀ ጳጳስ ዘአክሱም ወእጩ ዘመንበረ ተክለ ሃይማኖት
2. ብፁዕ አቡነ ቄርሎስ
3. ብፁዕ አቡነ ጢሞቴዎስ
4. ብፁዕ አቡነ ኤልሣዕ
5. ብፁዕ አቡነ አትናቴዎስ፤
6. ብፁዕ አቡነ ዘካርያስ፤
7. ብፁዕ አቡነ በርናባስ፤
8. ብፁዕ አቡነ ደስሐቅ፤
9. ብፁዕ አቡነ ኤፍሬም፤
10. ብፁዕ አቡነ ማርቆስ፤
11. ብፁዕ አቡነ ሰላማ፤
12. ብፁዕ አቡነ ገብርኤል
13. ብፁዕ አቡነ ቀውስጦስ፤
14. ብፁዕ አቡነ በርተሎሜዎስ፤
15. ብፁዕ አቡነ ዜና ማርቆስ፤
16. ብፁዕ አቡነ መልክ ጼዴቅ፤
17. ብፁዕ አቡነ ጉርጉርዮስ፤
18. ብፁዕ አቡነ ገሪማ፤
19. ብፁዕ አቡነ ኤልያስ፤

20. ብፁዕ አቡነ ሚካኤል፤
21. ብፁዕ አቡነ ታዴዎስ፤
22. ብፁዕ አቡነ ማቴዎስ፤
23. ብፁዕ አቡነ መርሐ ክርስቶስ፤
24. ብፁዕ አቡነ ፊልጶስ፤
25. ብፁዕ አቡነ ቶማስ፤
26. ብፁዕ አቡነ አብርሃም፤
27. ብፁዕ አቡነ አረጋዊ፤
28. ብፁዕ አቡነ መቃርዮስ፤
29. ብፁዕ አቡነ ዮሴፍ፤
30. ብፁዕ አቡነ ያዕቆብ
31. ብፁዕ አቡነ ተክለ ሃይማኖት፤
32. ብፁዕ አቡነ ሳሙኤል፤
33. ብፁዕ አቡነ ባስልዮስ፤
34. ብፁዕ አቡነ ሉቃስ፤
35. ብፁዕ አቡነ ኒቆሊሞስ ናቸው።

ምናልባት ከዚህም ይበልጣሉ ። በአንድም በሌላም ምክንያት ግን ከስብሰባው ያልተገኙ አይጠፉም። ለልቤ ኩሬት ቢሰማኝም ለእነርሱ ግን የተኮነነች ነፍስ መስዩ እንደምታያቸው ጥርጥር የለውም። ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ጳውሎስ ብልህና ጠንቃቃ፣ አስተዋይ፣ የአመራርም ብቃት፣ ያላቸው ምሑር ናቸው። የምጠየቀው ጥያቄ በዝርዝር ከመቅረቡ በፊት ቅዱስነታቸው የሚከተለውን ጠየቁኝ።

“ለምን ወደዚህ መጣህ? የመጣህበትን ምክንያት ታውቀዋለህ?” አሉኝ። እኔም “ቅዱስ ሆይ እዎ አውቃለሁ።” አልሁ። «መልካም እንግዲያው ለውይይቱ ያመቸን ዘንድ ማን እንደምትባል፣ ከየት አገር እንደተወለድህ፣ ምን እንደተማርክ፣ ለዚህ ጉዳይም ያበቃህ ምን

እንደሆነ ግልጽ አድርገልን» አሉኝ። እኔም በአጭሩ ሰሜ ጽጌ ስጦታው አገሬ ጉንደር፣ ሙያዬ ቅዳሴ፣ ቅኔ፣ ዜማ፣ መጽሐፍ ቅዱስና ታሪክ፣ ለዚህ ክስ ያበቃኝም ወንጌል ማስተማሪ እንደሆነ ገለጥሁ።

ቅዱስ ፓትርያርኩም 'እናመሰግናለን እንግዲህ ወደ ጥያቄው እንግባ ስትጠየቅ ያልሽውን ብያለሁ ካላልህ ደግሞ አላልሁም ብለህ ገንሬን' አሉኝ ወደ ጥያቄው ገባን መጽሐፉን እያነበበ ከጉኔ ቆሞ የሚጠይቀኝ መጋቢ ሠናያት አሰፋ ሰዩም ነበር። የማንበብ አቅሙ ደክም ያለ ሆኖ ሕይወቱ ግን መንፈሳዊ ነበር በጉ የሆነ አመለካከትም ነበረው። አሁን ግን ክፉዎች በገንዘብ ይዘውታል ገንዘብ ደግሞ ጥበበኞችን ያደነቁራል ዓይኖቻችን ያሳውራል ።

እኔ ግን 'ከዚህ ላይ ቅዱስ አባታችን ተቃውሞ አለኝ' አልሁ ምንድነው አሉኝ። ሊቃውንት ገብረው ጉዳዩን በትክክል አላየልኝም ዳኝነት ላይሆን እንደከላሽ ሆኖ ነበር ሲለድበኝ የዋለው። ማስተማር መምከር ሲገባቸው ከከሰሱኝ ሰዎች ጉን ቆመው ዳኝነታቸውን ዘንግተው ሲያቆሙኝ ነበር አልሁ። እርሳቸው ግን እንገታቸውን ነቅንቀው ከታዘቧቸው በኋላ እኛ ግን እንደነሱ አናደርግም አሉና ተጠየቅ አሉኝ። ልጠየቅ አልሁ።

በሰብሰባው የታደሙት ሊቃነ ጳጳሳት ብዛት ከላይ የገለጥሁት ሲሆኑ እንደ ሊቅነታቸው እንደምሁርነታቸው ጥያቄ ለመጠየቅ ሆነ የምለውን ለመስማት ከኃይለ ቃል ጋር ይናገሩ የነበሩት እጅግ ጥቂቶቹ ሲሆኑ ጋሳባቸው ሆነ ውሳኔያቸው ከመጽሐፍ ቅዱስ የጎደለ ነበር ። ሊቃነ ጳጳሳቱ ያቀረቡትን ጥያቄም ሆነ ያሳዩት የነበረውን ሁኔታ አገባቢ በአግባብ እንዲረዳ የእነዚህን ጥቂት አባቶች ማንነት ትምህርትና ያሉበትን ደረጃ በጥቂቱ እንመልከት ። ይህ ሲባል ሁሉንም ጳጳሳት ያካተተ ሲሆን አይገባም ። ቤተ ክርስቲያን ደክማ ያፈራቻቸው ለቤተ ክርስቲያን

የሚደክሙ ለአገር ለወገን ብሉም ለዓለም የሚጠቅሙ ዕድሜያቸው ይረዝም ዘንድ ሊጸለይላቸው የሚገባ አበውም አሉ ።

ብፁዕ አቡነ ቶማስ

ብፁዕ አቡነ ቶማስ ብሔረ ትውልዳቸው ጎጃም ነው። መቼም ጎጃም ሲነሣ ብዙ ባሕታውያን፣ ብዙ ሊቃውንት፣ ብዙ ተንኮለኞችም እንዳሉ ይነገራል። በምዕመኑ በኩል ግን እንዳቃኑት የሚሄድ በጉና ገራገር ሕዝብ ነው ።

አቡነ ቶማስ ከብፁዕ ወቅዱስ ጋር አይስማሙም ከቅዱስ ጳውሎስ ከፍተኛ መንፈሳዊ ትምህርት ቤት ደቀመዛሙርት ጋርም እንደተጋጩ ቆይተዋል። ተማሪው ሁሉ ስለጠላቸው ከትምህርት ቤቱ ተባረዋል። ለትምህርት ቤቱ ደቀመዛሙርት የሚመጥን ትምህርትና ዕውቀት ስላልነበራቸው ሲጠየቁ አንተ መናፍቅ ይህ የመናፍቅ ጥያቄ ነው ይሉ ነበር እንጂ አብራርተው አያስረዱም ነበር። ብፁዕነታቸው አንዴ ከአቡነ ጳውሎስ ጋር ተጣሉና ተናደው “እኔ የተሣሣትሁት እርስዎን የመረጥሁ ጊዜ ነው” ሲሉ ቅዱስነታቸው በበኩላቸው “እርስዎ መቼ እኔን ሲመርጡ ብቻ ሁሌም እንደተሣሣቱ ይኖራሉ እንጂ” በማለት ማንነታቸውን ገልጠው ነግረዋቸዋል።

ብፁዕነታቸው እኔው ልፍጨው እኔው ላቡካው፣ እኔው ልጋግረው ማለት ያጠቃቸዋል። አሁን በቅርቡ ወደፓዌ ተመድበው ሲሄዱ ሙሉውን የቤት እቃ በመግዛት ቤት ለእንቦሳ በማለት ያስተናገዳቸው ማኅበረ ቅዱሳን ነው ። ማኅበረ ቅዱሳን ወደአባቶች ጉያ በመጠጋት ያልበላቸውን እያከከ ገበያውን ያደራል። እንዲህ ካደረገላቸው ደግሞ ደካማ አባቶች ኃላፊነታቸውን በመዘንጋት ጠቅላላ የቤተክርስቲያኒቱን ቁልፍ ቦታ ያስረክቡታል ተናገር በከንፈራ ተቀመጥ በወንበሬ አይነት ሥልጣን ይሰጡታል። ይህ ማኅበር እነዚህን

ተቃላይ አባቶች አፋቸውን በፍትሄት መቀመጫቸውን በወንበር ካሞቀላቸው እንቅልፍ ስለሚወስዳቸው እርሱ እነሱን አስተኝቶ የራሱን ሥራ ይሠራ ዘንድ እድል ያገኛል።

አቡኑ በሐመር መጽሔት

አቡኑ ከመጽሔቱ ጋር ቃለ ምልልስ ሲያደርጉ ትሕትናቸው የእውቀት ጥልቀታቸውን፣ ጨዋነታቸውን እንደንገነዘብ አክብረኝ ለክብርህ አወድሰኝ ላወድሰህ፤ እክክልኝ ልክክልህ ዓይነት ውይይት ከማሳበሩ ጋር ቆይታ አድርገዋል። ስለመያቸው ሲናገሩ የበለጠውን አስገርሞናል። ዓይናማ ሊቃውንት ጤናማ ሊቃውንት የምንላቸው ከ20 እስከ 40 ዓመት ከዚያም በላይ ጊዜ ወስደው ጥሬ ንባብ ብቻ ሳይሆን ምሥጢሩን ጠንቅቀው አደላድለው ሲጠየቁ በተረጋጋ መንፈስ ቀልብን በሚሰብ አነጋገር አስረድተው፣ ገልጠው፣ አሳምነው በፍቅር ይሸኛሉ።

እነዚህ አበው ለቁጣ ለውሳኔ አይቸኩሉም ለምዕመናን ግድ የሚላቸው ለሆዳቸው የማይገዙ መንፈስ እግዚአብሔር ያልተለያቸው ቁጥብና ትሑት ናቸው። ሳይናገሩ እንዲያው ኑሮዋቸው፣ ሕይወታቸው፣ አካሄዳቸው ብቻ የሚያስተምር ቅዱሳን ናቸው።

ከላይ እንደጠቀስነው ከብዙ መምህራን ቅኔውን ከነአገባቡ አጥንተው የቅኔ መድበል ተብለው፣ ዜማውን ከነምልክቱ ተምረው ዳግማዊ ያፌድ ተብለው፣ ትርጓሜ ብሉያትንና ሐዲሳትን ሊቃውንትንም ተምረው ቤተመጻሕፍት ተብለው የተቀመጡ አባቶች አራት ዓይና ይባላሉ። ከነዚህ አባቶች ከእግራቸው ሥር ቁጭ ብለን ልንማር ይገባል የእውቀት መዝገብ ናቸውና።

ለምሳሌ፡-

- ሊቀ ሊቃውንት መንክር መኮንን ዘጉንደር፤ (አሁን በሕይወት የሉም)
- መምህር ገብረ ሕይወት ዘደብረ ሊባኖስ (ወሎ)፤ በሕይወት የሉም

- መልአክ ገነት ገብረ ሥላሴ አወቀ (ጎጃም)፤
- መጋቤ ብሉይ ሠይፈ ሥላሴ (ጉጃም)፤
- ብፁዕ አቡነ መርሐ ክርስቶስ (ትግራይ)፤
- ብፁዕ አቡነ ዘካርያስ (ጉጃም)፤
- ብፁዕ አቡነ መልክ ጼዴቅ (ጉንደር)፤
- አባ መልአኩ ዘጉንደር፤

እነዚህ ሁሉ እስከ አሁን ድረስ የነበሩበትን ዘመናቸውን በትምህርት ዓለም አሳልፈውታል። ከዚህ ያነሰ የኔ ቢጤ ቁንጽል እውቀት አለኝ የሚል ሁሉ ግን ከነዚህ አባቶች ጋር ፈጽሞ ሊወዳደር አይችልም።

ብፁዕ አቡነ ቶማስ በሲኖዶስ ፊት ያን ያህል ሰፊ ጊዜ ወስጆ ስከራከር መልስ ያላችሁ መልስ ስጡት ሲባል የሌለ ገንብ ለማባረር እጃቸውን ከማወራጨት ያለፈ ሥራ አልታየባቸውም። ሊቅነቱ፣ ሙያው፣ ዕውቀቱ ቢኖርማ ተው ልጄ እንደዚህ እንጂ እንደሱ አይደለም በማለት እንደ ቅዱስ አትናቴዎስ ባስተማሩኝ በመከሩኝ ነበር። የሌላቸውን ከየት ያመጡታል?

አሁን ደግሞ በሐመር መጽሔት ላይ ስለዕውቀታቸው ሲናገሩ በቆሎ ትምህርት ቤት የቆየ ተማሪ ፈጽሞ ሊያምነው የማይቻለውን ነገር ተናግረዋል። ሲናገሩም፦

ቅኔን

ብሉያትን፤

ሐዲሳትን፤

ሃይማኖተ አበውን፤

አቡሻህርን

እነዚህን የቤተ ክርስቲያን ትምህርቶች ዘራቸውን ማለት ንባባቸውን ከነትርጓሜያቸው አጠናቅቄ በቃሌ ይጥለሁ ። እነዚህን

ለመማር የፈጀብኝ ጊዜ 8 (ስምንት) ዓመት ነው ብለዋል። የተአምር ተአምር ነው። ብፁዕነታቸው በዕፅ ፋርስና በአብሾ እንጂ እንደሰው ተምረውት አልመጡም። ምክንያቱም እርሳቸው የጠቀሷቸው ትምህርቶች በሙሉ የሚወስዱትን ጊዜ ጠንቅቀን እናውቃለን። ማንም ሊቅ ፈጣን የተባለ ተማሪ ቅኔን ከነአገባቡ ለማጠናቀቅ ስምንት ዓመት ይፈጅበታል። ብሉያትና ሐዲሳት ደግሞ ስንኳን ከነትርጓሜያቸው ጥሬ ንባቡ እንኳ አሥር ዓመት ይወስዳል። ልብ በሉ 39 ብሉያትን፣ 27 ሐዲሳትን በቃል ሸምድዶ ለመያዝ ለዚያውም አንድምታውን ሳይጨምር ነው እርሳቸው ግን ሃይማኖተ አበውንም አቡሻህርንም ጨምረው በስምንት ዓመት አጠናቅቀው ሥራ ጀምረዋል።

ከሙያውና ከትምህርቱ አድካሚነት ከሰፊነቱም አንጻር ሲታይ እርሳቸው ምኑንም አልነኩትም። አልተማሩትምም። ሲናዶስ ላይ በእኔ ፊት ጸጥ ያሉት ለዚህ ይሆን? ማኅበረ ቅዱሳን ግን ጥሩ አድርጉ ካኩሏቸዋል። አሞካሽቷቸዋል። በቅዱስ ጳውሎስ ከፍተኛ መንፈሳዊ ትምህርት ቤት የሚማሩ ደቀ መዛሙርት ብሉያትን ወይም ሐዲሳትን ለማጠናቀቅ ሰባት ዓመት ይወስድባቸዋል። ብሉያትንና ሐዲሳትን ግን በእጥፍ አሥራ አራት ዓመት ይወስድባቸዋል። አቡነ ቶማስ ግን በአብሾ ወይም በልዩ ሆሣዕና ካልሆነ በስተቀር በስምንት ዓመት ማጠናቀቅ አይችሉም።

ብፁዕ አቡነ መርሐ ክርስቶስ

ባለንበት ዘመን ትልቅና ተገቢ ቦታ ተሰጥቷቸው ሊሠሩ የሚገባቸው አራት ዓይና ሊቅ ብፁዕ አቡነ መርሐ ክርስቶስ ናቸው። የተረጋጋ ሐይወት ያላቸው ተራና አሉቧልታ ነገር የማይወዱ እውነተኛ አባት።

- የቅኔ
- የቅዳሴ
- የትርጓሜ
- ብሉያት፣ ሐዲሳት ሊቃውንት ወዘተ...

አበጥረው፣ እንጠርጥረው የሚያውቁ ሕይወታቸው ፍጹም መንፈሳዊ፣ ቅድስናቸው ንጹሕ ከመሆናቸው፤ ጸጋ እግዚአብሔር ያልተለያቸው ናቸው። ብፁዕ አቡነ መርሐ ክርስቶስ በክርስቶስ የሚመራ ሕይወት ያላቸው የዕውቀት መዝገብ ቢጸ ሐዋርያት ናቸው።

ብዙ ፈተናዎችን በመታገስ ሕይወታቸውን ለፈጣሪያቸው አሳልፈው የሰጡ ናቸው። ብዙዎች ጳጳሳት በተለያዩ ነገሮች ይታማሉ፤ ብፁዕነታቸው ግን እንከን የለሽ፣ በሐልዮ፣ በነቢብ፣ በዝቢር ንጹሕ ናቸው። እንደ ብፁዕነታቸው አመራር ደቀ መዛሙርት በተገቢው ቦታ ተቀምጠው በእውቀታቸው ሕዝባቸውን በማገልገል ምዕመናንን በልዩ ልዩ ሃይማኖት እንዳይወሰዱ መጠበቅ ነበር። ብፁዕነታቸው እናንተ ወንጌልን ከሰበካችሁ ሕዝቡ ወደየትም አይሄድምና ወንጌልን ስበኩት፣ መግቡት ይሉ ነበር። ይህም አባባላቸው አሜን ብለን የምንቀበለው ሐቅ ነው። ሕዝባችን ርቋል ተወስዷልም።

ብፁዕ አቡነ ሰላማ

ብፁዕነታቸው በሕይወት ታሪካቸው ዙሪያ ከመጀመሪያው ጀምሮ አላውቅም። ግን ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ እንዲወርዱ ንቅናቄ ከፈጠሩት መካከል ሆነው እርሳቸው ሥልጣን ፈላጊ እንደነበሩ የያዝናቸው መረጃዎች በግልጽ ያስረዳሉ።

ብፁዕ አቡነ ሰላማ አቡነ መልክ ጼዴቅንና አቡነ መርቆሬዎስን በመቃወም ትልቅ ድርሻ አላቸው።

- አቡነ ገብርኤል፤
- አቡነ ሰላማ፤
- በስም ያላወቅኳቸው ሌላ ጳጳስ

ሦስት ሆነው ወደ ቅዱስ ጳውሎስ ከፍተኛ መንፈሳዊ ትምህርት ቤት መጥተው ለአዲሱ ፓትርያርክ ምርጫ ድጋፍ እንድንሰጥ ስብሰባ ተደረገ ። እኔም በወቅቱ በትርጓሜ ትምህርት ከመምህር ድሜጥሮስ ስማር ስለነበር በቅርብ ለመከታተል ዕድል አግኝቻለሁ። አቡነ ሰላማ በዚያው ወቅት ጉንደር ምንጩ ይድረቅ በማለት የተራገሙ ሰው ናቸው ግን ይደርቅ ይሆን?

አቡነ ገብርኤል ፕትርክና ባይፈልጉም ሥራ አስኪያጅ መሆን ግን ይናፍቁ ነበር። አቡነ ሰላማ ግን ለፕትርክና ፍላጎት ነበራቸው ተቁራቸው። ሆኖም ተማሪውን ሁሉ በጥቅማ ጥቅም በመደለል ሊሸነግሉ ሞክረው ሳይሳካላቸው በመቅረቱ አቡነ ሰላማ ተናደው “እንዲህና እንዲያ እያደረገ ሲያስቸግረን የነበረ ሰይጣን ወደቀ።” በማለት አቡነ መልክ ጼዴቅን (የትምህርት ቤቱን ዲን) ሰደቧቸው። ይህ በዚህ እንዳበቃ ሳይሳካላቸው ተመልሰዋል።

ባሕታዊ ገ/መስቀልና አቡነ ሰላማ

በወቅቱ ባሕታዊ ገብረመስቀል ኃይለ መስቀል ማርያም፣ ገብርኤል፣ ጊዮርጊስ፣ ተገልጠው እንዲህ ብለውኛል በማለት ስለተንቀሳቀሱ ሰፊው ሕዝብ ተከትሏቸው ነበር። በተለይ በገነተ ጽጌ ቅዱስ ጊዮርጊስ የሰባት ቀን ምህላ ተይዞ በነበረበት ወቅት የተከታታልነው ነገር ነበር። ይህም ባሕታዊና አቡነ ሰላማ የተመሳጠሩ ይመስላል ምክንያቱም በሱባዬው መጨረሻ ላይ ባሕታዊ እንዲህ አሉ። “ዛሬ መንፈስ ቅዱስ ያደረባቸው ትልቅ አባት ከቀደሱ በኋላ የሻማ

ማብራት ሥነ ሥርዓት ፈጽመን ቅድስት ሥላሴ ካቴድራል የሰንበት ጸሎት ይደረጋል። አሉን።

ቀኑ ሰዓት ነበርና ከሰዓት አቡነ ሰላማ፣ አቡነ አብርሃም ሁለቱም መጡ በዕለቱ በባቡር አደጋ የደረሰባት ወጣት ልትፈወስ በዊልቸር ተገፍታ መጥታ ነበር። ወዲያውኑ አቡነ ሰላማ ዋና ቄስ፣ አቡነ አብርሃም ረዳት ቄስ ሆነው ቅዳሴ ገቡ። ባሕታዊም ለሕዝቡ አንድ ከባድ ማስጠንቀቂያ ሰጡ “ምዕመናን ጸጥ በሉ እንዳትንቀሳቀሱ መንፈስ ቅዱስ ስለሚወርድ ባላችሁበት ቁሙ እኔ ተናገሩ፣ እልል በሉ ካልካሏችሁ ምንም እንዳታደርጉ” አሉ።

አቡነ ሰላማ አሐዱ አብ ቅዱስ አሐዱ ወልድ ቅዱስ አሐዱ ውለቱ መንፈስ ቅዱስ ብለው እንዳበቁ ባሕታዊ “እልል በሉ” በማለት ጮህ ብለው ተናገሩ። ሕዝቡም የሆነውን ሳያውቅ እልልታውን አደባለቀው። ባሕታዊም ይህን ምሥጢር በኋላ እነግራችኋለሁ ሲሉ አሳስቡ ቅዳሴ ተቀድሶ እንዳበቃ ሁለቱም ጳጳሳት ያለ ጫማ ወደ አደባባይ ወጥተው መልእክት እንዲሰሙ ተደረገ። ሁለቱም መጥተው ከባሕታዊ ጋር ቆሙ። ከዚህ በኋላ ባሕታዊ “አያችሁ ምዕመናን ቅድም እልል በሉ ያልካሏችሁ ብፁዕ አባታችን ጸሎተ ቅዳሴ ላይ ሆነው አሐዱ አብ ቅዱስ ሲሉ በእርሳቸው አማካይነት የወረደ መንፈስ ቅዱስ ይህችን በሽተኛ ልጅ ሲፈውሳት ሰላየሁ ነው” አሉ።

እኔም ከአጠገባቸው ስለነበርሁ በልጅቱ ላይ ምንም አይነት ለውጥ አልመጣም በዊልቸር እንደመጣች በዊልቸር ተመለሰች እርሳቸው ግን ነገሩን በማጠንከር “ልብ በሉ ምዕመናን እንደዚህ ያለ ድውይ የሚፈውስ፣ መት የሚያስነሣ፣ በጸሎቱ ተአምራት የሚያደርግ መንፈሳዊ አባት (ፓትርያርክ) ለኢትዮጵያ ያስፈልጋታል” ሲሉ አቡነ ሰላማን ወደ ፕትርክናው ሳቧቸው። ሕዝቡም በእልልታ በጭብጨባ

ተቀበላቸው። እኔም የቅኔው ምሥጢር እንቅጥልሹ ሲገባኝ ጉዳዩን በበለጠ ለመከታተል ወሰንሁ። ባሕታዊ ግን አሁንም አንድ አዋጅ አወጡ “መብራት ይለኮስ ሁላችሁም ሻማ አብሩ ሌላ ተአምር እንግራችኋለሁ” አሉ። ሁላችንም የጊዮርጊስ ቂሶች ሰው ሲሆኑ ፍትሐት የሚፈቱበት ትልቅ ወርካ ዛፍ ሥር ተሰባሰብን “አሁን እኔ ሕልም አይቻለሁ ሕልሙን ማለትም እኔ ያየሁትን ሕልም እመጤታችን ከእናንተ መካከል ያሳየችው ሰው አለ ሕልም ያያችሁ ሁሉ ኑና ተናገሩ” አሉ።

ሰውም የቃዠውን ሁሉ አሰምቶ ይናገር ጀመር ከብዙ ድካም በኋላ አንዲት ኮረዳ ቀርባ “እኔ” አለች “እኔ ዛሬ በሕልሜ አንዲት ቀይ ወይዘሮ በአየር ላይ በወርቅ ወንበር ተቀምጣ ባሕታዊ ደግሞ ከእርሷ በታች ሆነው ዝቅ ብለው ከሕዝቡ አበባ እየተቀበሉ ለእመጤታችን ይሰጣሉ እኛ ግን ለእርሳቸው እንሰጥ ነበር።” አለች።

ባሕታዊም ትክክለኛው ይህ ነው ብለው ሕልሙን አጸደቁት ጉዞው ወደ ቅድስት ሥላሴ ሆነ በዚህ ጊዜም አቡነ ሰላማ በባዶ እግራቸው ይጓዙ ነበር። ምን ታስቦ ይሆን? ከዚያም እንደደረሰን “በሉ እስከአሁን የሠራችሁት ኃጢአታችሁ ሁሉ ተሠርዮላችኋል” በማለት አሰናበቱን። እኛም በቃ በትረ ሥልጣኑን አቡነ ሰላማ ወሰዱት ብለን ነበር ግን ትንቢቱ የሐሰተኛ ትንቢት ነበርና ከንቱ ሆነ እነ አቡነ ሰላማ የሰገዳላቸው ባሕታዊ ከሁለት ሴቶች፣ ሦስት ልጆችን ወልደው ባማረጋ ግቢ ይኖራሉ።

አቡነ ገብርኤል

ብዑፅ አቡነ ገብርኤል መሐል ሰፋሪ እየተባሉ የሚተቹ ወላዋይና ዘክልዔ ልብ የሆኑ አስቸጋሪ ሰው ናቸው። ብዑፅነታቸው የኤርትራ ጳጳስ በነበሩበት ጊዜ አንድ መጽሐፍ አሳተሙ መጽሐፉ

ካቶሊካዊነትን በጥሩ ሁኔታ እያንጸባረቀ እርሳቸውም የኬልቂዶንን ጉባዔ እንደሚቀበሉ አስረግጠው የተናገሩበት ነበር።

በኋላ ግን ተወግዘው አባ ገብርኤል ሳይሆን አቶ ኢያሱ (በቀድሞ ስማቸው) እንዲጠሩ ተወስኖባቸው በኋላ ግን አቡነ ዜና ማርቆስ (ዛሬ በአሜሪካ ያሉት እነ አቡነ ጉርጉርዮስ (የሞቱት) በአማላጅነት ጠይቀው “አጥፍቻለሁ በድያለሁ መጽሐፌንም አስተካክላለሁ” በማለት ከተመለሱ በኋላ መጽሐፉ ታርሞ ተቀባይነት አገኘ። አሁን ደግሞ እንደቀድሞው አቡነ ተክለ-ሃይማኖትን፣ አቡነ መርቆሬዎስን እንደተቃወሙ አቡነ ጳውሎስንም በመቃወም አውግዘው ከድተው አሜሪካ ገብተው በጥገኝነት ይኖራሉ። እኒህ ሰው እኔ በሲኖዶስ ፊት እየተጠየቅሁ በነበርኩበት ወቅት አንዳንድ ነገር በተናገርሁ ቁጥር ይስቁ ነበር።

በኋላ ግን ነገሩ እንደ ገረማቸው አጫወቱን ። እኒህ ሰው በሕዝቡ ዘንድ ተወዳጅነትን ለማትረፍ ሲሉ ውስጣቸው ያላመነበትን አንድ መጽሐፍ አሳትመዋል። ስንጠይቃቸው ግን “ልጆቼ የእኛ ሕዝብ አባቱን ለይቶ ስለማያውቅ እንዲህ ከወደደ ብዬ ነው እንጂ ነገሩ እንዲህ አልነበረም” ብለውናል። እንዲያውም ሲኖዶስ ላይ ተሳስተናል የሚል ደብዳቤ እንደገጸና፣ ስንመከር አንዱ አቡነ ገብርኤል ነበሩና “ምነው እናንተ ከእኛ ትበልጣላችሁን? እኔኮ ተሳስቻለሁ ስል ምንም አልተሰማኝም ደግሞ እምነቴ በልቤ ነው ማን ይወስድብኛል እንደፈለግሁት ማመን እችላለሁ” በማለት ማንነታቸውን አሳይተውናል።

አቡነ ዘካርያስ

ብዑሶ አቡነ ዘካርያስ ምሥራቅ ጉጃም በአባትነት እየመሩ ይገኛሉ ምሥራቅ ጉጃም በሃይማኖት እንቅስቃሴው በጣም ከሚደነቁት ከተሞች አንዱ ነው። በደብረ ማርቆስ ከተማ ይካሄድ የነበረው የወንጌል እንቅስቃሴ ዛሬ ተዘግቷል። ዘጊው የበጌ ጠላት የሆነው ያ

ማኅበር ነው። ብፁዕነታቸው ለዚህ ማኅበር እንቅስቃሴ በጉ አመለካከት ነበራቸው ከአቅማቸው በላይ እየሆነባቸውና ክፉ ስም እየተሰጣቸው ስለሆነ ብዙ መሥራት አልቻሉም። ከአጠገባቸው ያሉት ባልደረቦችም ከመጽሐፍ ቅዱስ ዕውቀት ይልቅ ዜማውና ቅኔው በልጦ ስለሚታያቸው የልጆች ጨዋታ አድርገው ይቆጥሩታል። ስለዚህም ተዳክሟል።

ብፁዕነታቸው ጥሩ ጸባይ ያላቸው መንፈስ እግዚአብሔር ያልተለያቸው፣ ንጹሕ፣ ድንግል ናቸው። ሰብሰብ ያሉና ክፉን በክፉ የማይቃወሙ ነገርን ሁሉ በጽድቅ ለሚፈርደው አሳልፈው የሚሰጡ ትሑት ናቸው። እንደነዚህ ያሉ አባቶች ለቤተ-ክርስቲያን በእርዳናነታቸው እንደ ጢሞቴዎስ የሚጠቀሱ ናቸው።

ብፁዕነታቸው በሙያ ደረጃ

- ቅኔንና ዜማን፤
- ቅዳሴን፤
- ብሉያትን፤
- ሐዲሳትንና መጻሕፍተ ለቃውንትን በሚገባ ተምረዋል።

ብፁዕ አቡነ ዜና ማርቆስ

ብፁዕ አቡነ ዜና ማርቆስ በእውቀት ደረጃ ይህን ተምረዋል ብለን የምንጠቅሰው ነገር የለንም ትልቁ ታሪካቸው ግን በሐረር ክፍለ ሀገር በጽጵስና ተመድበው እየሠሩ በነበሩበት ወቅት የጅሐድ ጦርነት እገዘው ድንጋይ ጦርና ቢላዋ ባርከው መጽሐፍ ቅዱስ ሊማማሩ የተሰበሰቡትን ወጣት አዛውንትና እናቶች ማስደብደባቸው ነው ። እኒህ ሰው የተሰበሰቡት እነማን እንደሆኑ ለምን እንደተሰበሰቡ አዳራሽ ተከራይተው ለመሰብሰብ የተገደዱበት ዓቢይ ምክንያት ምን እንደሆነ

የተጣለባቸው አባትነት ሳያጤነው እንኳንስ ከጳጳስ ከአንድ ቤተሰብ መሪ ግለሰብ የማይጠበቅ የግድያ ወንጀል ፈጽመዋል ።

እኒህ ሰው በወቅቱ ነፍሳ ጡሮችን፣ አረጋውያኑን፣ ወጣት ሴትና ወንዶችን በማስደብደብ ትልቁን ነውር ፈጽመዋል። ዕውቀት የጉደላቸው ሰዎች (ልጆች) አጥፍተው ከሆነም ከመምከርና ከማስተማር ይልቅ የሚቀናቸው ይኸው መሣሣት ስለሆነ ለቤተክርስቲያን ማፈሪያ ሆነዋል።

ዛሬ ተደርጉ ተሰምቶ የማይታወቀው የግድያ ወንጀል በእርሳቸው ተፈጽሞ በየጊዜው የሐረሪ ክልላዊ መንግሥት እሥር ቤት በይኖባቸው ለቤተክርስቲያኒቱ ክብር ሲባል በገንዘብ እንዲለወጥ ጥረት እየተደረገ ነው።

ቤተ ክርስቲያኒቱ መክበር ያለባት ወንጀል ፈጻሚዎችን በመደበኛ ሳይሆን በማጋለጥና ከኔ ወገን አይደለህም ከኔ ተለይ በማለት ስትወስን ብቻ ነው። የወንበዴዎች ዋሻ መሆን የለባትምና ነው።

መቆርቆር እንዲህ አይደለም ለቤተክርስቲያን ማሰብም እንዲህ ሳይሆን የወጡትን ልጆች ይቅርታ ጠይቆ አጥፍቻለሁ፣ ተሳስቻለሁ ብሎ ንስሐ ገብቶ እንጂ ሐረርን ለቆ ወደሌላ ክፍለ ሀገር በመሸሽ አይደለም። አባት የተባሉት ሰው ግን ከአካባቢው ለመራቅ ቢወዱም ባሉበት መጥሪያ እየደረሳቸው አሁንም ፍርድ ቤት እየተመላለሱ ነው የተደበደቡት ምዕመናን ግን በትክክል የቤተክርስቲያን ልጆች መሆናቸውን እስመስክረው ወደ ቤተክርስቲያናቸው ገብተው በሥራ ላይ ናቸው።

የሚያሳዝነው ደግሞ አባ ዜና ማርቆስ በተጭበረበረ ማኅተም መንጀል መፈጸማቸውና ጉዳዩ በፖሊስ ሲጣራ የሐሰት ማኅተም ሆኖ መገኘቱ ነው ይህንም አዎ እኔው ነኝ ይህን ያደረግሁ ማለታቸው አንገት የሚያስደፋው “ይሠክር እመዓርጊሁ” ብለው አበው ያስቀመጡትን ውሳኔ እንድንወስን ያደረገ ጥፋት ነው እኒህ ሰው እኔ በሲኖዶስ ፊት በቆምሁ ጊዜ አብረው ተሰብስበው ነበር።

ብዑሶ ወቅዱስ አቡነ ጳውሎስ በመጨረሻ ላይ “ለመሆኑ ቤተክርስቲያኒቱ ከመናፋታን እንድትጸዳ ምን አስተያየት አለህ” ብለው ሲጠይቁኝ “ቅዱስ ሆይ ይህ ከእርስዎ የተሠወረ አይደለም በበኩሌ ግን ከወንጌል ይልቅ ዳላ፤ ከማስተማር ይልቅ ስድብ ከበረከት ይልቅ መርገም፤ ከመስቀል ይልቅ ጦር የሚቀድማቸው አባቶች ባይሾሙ ከተሾሙም ቦታ ባይሰጣቸው ከዚህ ይልቅ ለመንጋው ተላልፎ ራሱን የሚሠዋ መክሮ አስተምሮ መናፋታንን የሚመልስ የተማረ፤ ለማስተማር የሚበቃ ቢሆን እመርጣለሁ። ብዬ በመናነገር ጉንተል አድርጌያቸዋለሁ ነገሩ የገባቸው አንዳንድ ጳጳሳት ከቁጥጥር ውጭ የሆነ ሳቅ ስቀዋል።

ስለመነኩሳት አንድ ታሪክ አለ ሥርዓተ ብሔትውና በጳውሊ ሥርዓተ ምንኩስና በእንጦኒ ተጀምሯል።

አባ እንጦንስ መንኩሶ አባ ጳውሎስ ሳይመነኩስ በበረኃ ተገናኙ ይህን ከራስህ ላይ የደፋኸውን ከየት አገኘኸው በጣም ደስ ይላል ሲል አባ ጳውሊ አባ እንጦንስን ይጠይቀዋል አባ እንጦንስ ደግሞ ከሰማይ በሚካሌል አማካኝነት እንደወረደለት ይነግረዋል ይህም አባባል ሚካሌልም በቀብ በምንኩስና ጽድቅ እንደሚገኝ አስተምሯል ለማለት ይሆን ? አያይዞ አባ እንጦንስ እባ ጳውሎስን እባክህ ወደ

እግዚአብሔር አመልክትልኝ በቆቤ ስለሚወለዱት ልጆች ይለዋል።
ጳውሊም ወደ እግዚአብሔር አመለከተለት።

❖ በመጀመሪያ ነጭ ርግቦች በአየር (በሰማይ) ላይ ሲበሩ ተመለከተ፤

❖ በድጋሚ ነጭና ጥቁር የተቀላቀለባቸው ርግቦች ሲበሩ አየለት፤

❖ ሦስተኛ ደግሞ በጣም ጥቂቁር ርግቦች እርስበርሳቸው እየተነካከሉ እየተባሉ አንዱ አንዱን ወግቶ ሲገድለው አየ ።

ነገሩ በጣም አሳዘነውና አለቀሰ አባ እንጦንስም ምን አየህ? ለምንስ ታለቅሳለህ? ብሎ ጠየቀው ያም ሲመልስ የመጀመሪያዎቹ ልጆችህ መልካም ሃይማኖት መልካም ምግባር ያላቸው ለምዕመናን እርአያ የሚሆኑ ደጋግ መነኮሳት ልጆች ናቸው።

በሁለተኛ ያየኋቸው ደግሞ ነጭም ጥቁርም ላባ የተቀላቀለባቸው ሲሆኑ እነሱ ግን አንዴ ከኃጢአት አንዴ ከጽድቅ፣ አንዴ ከገንዘብ፣ አንዴ ደግሞ ከጸሊዓ ንዋይ የሚገኙ መነኮሳት ናቸው። እኒህ ከሹመትም ከጸሎትም፣ ከገዳምም ከዓለምም የሚኖሩ እቋም የሌላቸው መነኮሳት ናቸው ብሎታል።

ሦስተኞቹ ደግሞ ፈጽሞ ጥቂቁር ርግቦች ናቸው እኒህ ምንም አይነት በጉ ምግባር የሌላቸው ለሹመት፣ ለሽልማት ብለው እርስ በእርሳቸው የሚጋደሉ የሚተላለቁ፣ ለዝመት፣ ለስካር ለመብል ለውሸት፣ ራሳቸውን የሸጡ አረመኔዎች ናቸው። እኒህ በመጨረሻ ዘመን በቆብ ከአንተ የሚወለዱ መነኮሳት ናቸው ብሎ ተርጉሞለታል። እኒህ እነማን ይሆኑ? ምንኩስና ለወንጌል፣ ለአገልገሎት ጥሩ መንገድ ነበር ግን ለሹመት፣ ለገንዘብ ብዙዎች እርስ በርሳቸው እየተላለቁበት ስለሆነ አደገኛ ነገር ላይ ደርሰናል ብለን እንፈራለን።

ማኅበረ ቅዱሳን ግብሩ ከነዚህ አባቶች ጋር ስለሚመሳሰል በግድያው በወንጀሉ ይተባበራቸዋል። ይደግፋቸዋል፤ እንዲያውም አንዱ “ሳሙኤል አጋግን በጦር ወግቶ እንደገደለ እኛም ተሐድሶዎችን በጦር እንወጋቸዋለን” በማለት የግድያ ወንጀልን እንደጽድቅ ሲቆጥር ሰምቸዋለሁ። እነሱ እየገደሉ ይሰበኩ እኛም እየተገደልን እንሰብካለን። እንደ ክርስቶስ የሚኖረውን ግን ቅዱስ መጽሐፍን ያነበበ ይፍረደን።

ብፁዕ አቡነ ኤልሣዕ (ጉንደር)

እኒህ አባት በደቡብ ጉንደር በደብረ ታቦር አውራጃ በጽጵስና ተመድበው ይሠሩ ነበር። ብፁዕነታቸው ድን አዋቂ ናቸው ተብሎ ይነገርላቸዋል። ድን ያግኞ በድብትርና ሙያ ለሚያገለግል እንጂ ለሰብከተ ወንጌል አያገለግልም አስፈላጊም አይደለም።

ይሁን እንኳ ብለን ብንቀበለው ብልህነትን ይጠይቃል። ብፁዕነታቸው በተጠቀሰው ክፍለ ሀገር ይሠሩ በተነበረበት ጊዜ ለእርዳታ የተሰጠ እሕል አባክነዋል ተብለው ወደ ግማሽ ሚሊዮን ብር እንደጠፋ በጋዜጣ አስነብበውን ነበር እኔም በወቅቱ የቅዱስ ጳውሎስ ክ/መ/ት/ቤት እዳሪ ተማሪ ነበርሁና በየክፍለ ሀገራችሁ ሄዳችሁ ስታስተምሩ ከርማችሁ ስለአገልግሎታችሁ በማስረጃ የተደገፈ ደብዳቤ ከመንበረ ጽጵስናው ይዛችሁ ኑ ተብለን ሄጄ ላገለግል መጥቻለሁ ቦታ ይሰጠኝ ብዬ ብጠይቃቸው “ወኢደብዝሐ ካህናት ከመ ኢይጥስያ አብያተ ክርስቲያናት” ይላል መጽሐፍ ብለው ከቤተሰቦቹ ጋር ቁጭ ብዬ እንድከርም አድርገውኛል።

ምንም ሰባኬ ወንጌል ሳይኖር ካህናቱና ደብተራው ቢኖርም እንኳ “አእመርኩ ለኪ መኑ ሰምኪ” ከማለት ያለፈ ቁም ነገር የለባቸውም ነበር የትኛው ሐዋርያ እንደበዛ ባይገባኝም ከአንድ አባት

የማይጠበቅ ንግግር ተሰምቶባቸዋል። በነበርኩባቸው ወቅቶች ሁሉ አንድም ቀን ስብከተ ወንጌል አሰምተው አያውቁም። ግን እኔን ለማውገዝ አብረው ተቀምጠው ነበር። የኤልያስ ደቀ መዝሙር ኤልሣዕ ምንም የማያውቅ ገበሬ ነበር እኒህስ?

ጥያቄ አንድ

ክርስቶስ ሰው የሆነው ለአማላጅነት ነው ብለሃል፣ አሉኝ። አዎ አልሁ እስቲ አብራርተህ ንገረን አሉኝ። ከሊቃውንት ጉባዔው እንደተናገርሁ ገለጥሁላቸው። ሁሉም ተደናገጡና በስመ አብ፣ በስመ አብ ማለት ጀመሩ ሁሉም አማተቡ። ከነሱ አንዱ አቡነ ናትናኤል እንዴት እንዴት ያማልዳል ትላለህ? አሉኝ። እኔም አባታችን ያማልዳል ያልሁት እኔ ሳልሆን እነ ያሬድ፣ እነ ጳውሎስ፣ እነ አባጊዮርጊስ፣ እነ አትናቴዎስ ናቸው አልሁና። ከቁጥር በላይ የሆኑትን አባቶች ጠራሁ። እርሳቸው ግን አታናርም ደግሞ እነሱን የክህደትህ ተባባሪ ስታደርጋቸው? አሉኝ። እኔም እንዲተባበሩኝ ሳይሆን ስለተናገሩ ነው አልሁ። በዚህ ጊዜ ሁሉም ብፁዕነታቸው ሲቆጠህ ትንሽ እንኳ አትደነግጥም አሉኝ። እኔም እንዴት ልደነግጥ እያልሁ ስሟገት ቅዱስ ፓትርያርኩ የፀጥታ ማስከበሪያ ቃጭል ደወለ ሁሉም ጸጥ አለ። እስቲ የጠቀስኳቸው ሰዎች ምን አሉ? እስቲ ማስረጃ አቅርብ አሉኝ።

ቅዱስ ያሬድ “ይቤሎሙ ኢየሱስ ለአርዳኢሁ አፀርግ ሰማየ ነበ አቡየ ነበ እስዕል ምህረተ በእንተ እሊአየ” ትርጉም፡- “ኢየሱስ ደቀመዛሙርቱን ለወገኖቼ ምህረትን እለምን ዘንድ ወደ ሰማይ ወደ አባቴ አርጋለሁ አላቸው።”

አትናቴዎስ “አወልድ ክላህ ከመ ዘሐመ ወበል ኤልማስ ላማ ሰበቅታኒ ወእንዘ ሀሎ ውስተ አፋሆሙ በል አባ

ወአቡየ መሐር ወተሰሐል እለ በልፁ ሥጋየ ወስተ ዩ
ደምየ ብሏል። “ወልድ ሆይ እንደታመመ ሰው ሆነህ
አምላኪየ አምላኪየ እያልህ ጩህ ሥጋየን የበሉትን
ደሜን የጠጡትን ይቅር በላቸው በል።”

አባ ጊዮርጊስ “ኦ አብ በእንተ ኢየሱስ ርድኣን ኢየሱስ ንበ አቡክ ኄር
አማሕፅንን መንፈስ አብ ወወልድ ናገዘን” “አብ ሆይ
ስለ ኢየሱስ ብለህ እርዳን ክርስቶስ ሆይ ከቸር አባትህ
አማልደን የአብና የወልድ መንፈስ አረጋጋን።”

አባ ጊዮርጊስ “ሊቀ ካህናት ዘይቀውም ሉሙ ለቅዱሳን ዘደብተራ
ስም እንተ እግዚአብሔር ተከላ ውእቱ ኢየሱስ
ክርስቶስ” “እግዚአብሔር በተከላት በምሥክር ድንኳን
ለቅዱሳን የሚቆምላቸው ሊቀ ካህናት ኢየሱስ ክርስቶስ
ነው።”

ቅዱስ ጳውሎስ “እስመ ለግሙራ ሕያው ውእቱ ወይተነብል ሉሙ
ወሀሎ በየማን እግዚአብሔር ወይትዋቀስ በእንቲአን”
“ለዘላለም ሕያው ስለሆነ ይመልድላቸዋል።
በእግዚአብሔር ቀኝ አለ ስለእኛም ይከራከራል።”

አባ ኤፍሬም “ወኮነ አራቁ ለሐዲስ ኪዳን” “የአዲስ ኪዳን አስታራቂ
ሆነ”

ሐዋርያትም በአመክንዮ “ወአረቀ ትዝምደ ሰብእ ምስለ እግዚአብሔር
ሊቀ ካህናቲቡ ለአብ” “የአብ ሊቀ ካህናት የሰውን
ወገን ሁሉ ከእግዚአብሔር ጎር አስታርቅ”

ሥርዓተ ቅዳሴ “ወናሁ ደመ መሢሕክ ዘተክዕወ በቀራንዮ ይኬልሕ
ህየንቴዮ” “አሁንም የመሢሕህ ደም በቀራንዮ የፈሰሰው
በለ እኔ ይጮሃል።”

ዮሐንስ አፈወርቅ “ወኮነ አራቄ ወታቦተ ወመተንብለ ለሐዲስ ኪዳን”
“ለአዲስ ኪዳን አስታራቂ ታቦት አማላጅ ሆነ።”

በማለት ደረደርሁት ቅዱሳንታቸው በአማርኛ እየተረጉምህ ንገረን አሉኝ
ተረጉምሁት ከነሱ መካከልም የለም ውሸት ነው እንዲህ የሚል የለም
አሉ። አሁን ዘካርያስ ግን ከተቀመጡበት ተነሥተው እንዴት የለም
ትላላችሁ በሚገባ አለ እንጂ ይልቅስ ይህ ማለት እንዲህ እንዲህ ነው
ብለን ማስረዳት እንጂ ጥቅሱማ እንዴት ይካዳል ሲሉ ተናገሩ።

በዚህ ጊዜ ቅዱሳንታቸው መንጫጫቱ ዋጋ የለውም መልስ
እንሰጣለን ካላችሁ እጅ እያወጣችሁ መልሱ አሉ። በዚህ ጊዜ ሁሉም
ጸጥ አለ አባታችን ግን እሺ ከተሰማማችሁበት ወደሚቀጥለው ጥያቄ
እንግባ አለ።

በዚህ ጊዜ አሁን ናትናኤል ለመሆኑ ክርስቶስ ይማልዳል ስትል
እንዴት ነው የሚማልደው? አሉኝ እንዴት እንደሚማልድ ተብራርቶ
ሰላልተቀመጠ ማብራራት አልችልም አልሁ። እርሳቸውም ታዲያ
እየወደቀ እየተነሣ ይማልዳል ማለትህ ነው አሉኝ። እኔም አይደለም
የዘላለም ምልጃው ቀራንዮ ላይ ስለተጠናቀቀ ያ ምልጃ የዘላለም ምልጃ
ነው።

ለምሳሌ እግዚአብሔር በመጀመሪያ አዳምን ከፈጠረ በኋላ ብዙ
ተባዙ ምድርን መሏት ሲል አዘዘ በዚህ ትዕዛዝ መሠረት ፍጥረት
እየተባዛ ይኖራል እንጂ እያንዳንዳችን በተወለድን ቁጥር ብዙ ተባዙ
የሚል ትዕዛዝ አይወጣም እንዲሁ በቀራንዮ የፈሰሰው ደመ ለዘላለም

ቤዛ ስለሆነ ይህ የዘላለም ምልጃ ነው። ይህ ለዘላለም እያማለደ ይኖራል እንጂ ዛሬ በሰማይ በአባቱ በክብር ተቀምጦአል ነገር ግን አይማልድም አይባልም ደሙ እስከማለደ ድረስ በአባቱ ቀኝ ሆኖ ይማልዳል ይባላል አልሁ። በዚህ ጊዜ ይህስ መልካም ነው በማለት ተስማም።

ከዚህ በኋላ፡-

- ስለጽድቃን አማላጅነት
- ስለ እመቤታችን ጥንተ አብሶ
- ስለ ተአምረ ማርያምና የእንዲት ጴጥጤ ትራክት
- ስለ ራዕይ 12
- በክርስቶስ ያመነ ሁሉ ካህን ስለመባሉ
- ስለታቦተ ጽዮን
- ስለ ፍትሐት
- ስለ ዝክር
- ስለ ክርስቶስ ሊቀ-ካህናትነት
- የተአምረ ማርያም መጻፍ ለአባ እስጢፋኖስ ነርጋ
- ስለክርስቶስ ፍጡር መባል
- ስለአቡነ ተክለሃይማኖት
- ስለመሐመድ

በአጠቃላይ በሊቃውንት ጉባዔው ፊት የተጠየቀኋቸውን ሁሉ በሲኖዶሱ ፊት ተጠየቅሁ እኔም ቀደም ሲል የተናገርሁትን በመድገም አብራርቼ ተናገርሁ በመጨረሻ ቅዱስ ፓትርያርኩ በጣም ተደሰቱ እኔም በጣም ደስ አለኝ። ውሳኔ የሚሰጥበት ቀን የመጨረሻው ዓርብ ቀን ነበርና ተጠራሁ። ቅዱስነታቸውም “ቅዱስ ጳውሎስ ትምህርት ቤት የተሐድሶ መፈልፈያ ነው ይባላል፤ ከዚህ እንዲጸዳ ምን ትላለህ?” አሉኝ። እኔም “ቅዱስ ሆይ ትምህርት ቤቱ ከተሐድሶነት ይጽዳ ከተባለ

በመጀመሪያ ለትምህርት ቤቱ የማይመጥኑ መምህራንና ደቀ መዛሙርት ባይገቡ መልካም ነው። ትምህርቱ ሲከብዳቸው ይህስ የተሐድሶ ይመስላል በማለት መለያየት ይፈጥራሉ እንጂ በግቢው ምንም አይነት ተሐድሶነት የለም አልሁ።

በማስከተልም “አንተ ቤተ-ክህነት ሥራው ጥራት ያለው እንዲሆን ምን ሐሳብ ትሰጣለህ?” አሉኝ።

እኔም፡- “ጅንጀሮን በባሕር በገደል ላይ ዓሣ፤

መስቀል ለዛር ፈረስ ከበሮን ላንካሣ፤

ጌታዬ ብይንህ ተወላገደላ”

የሚለውን ግጥም ከተናገርሁ በኋላ ሊቃውንቱን በተገቢው ቦታቸው ላይ ማስቀመጥ። ሰባኪውን በስብከት፣ ቀዳሹን በቅዳሴ፣ የቢሮ ሥራውን ለባለሙያው ይህ ከተገለባበጠ ግን ሥራው ሁሉ የአህያ እርሻ ይሆናል በማለት ይመደምሁ ።

ቅዱስ ፓትርያርኩ ለጳጳሳቱ ሊያስገነዝቧቸው የሚገባ ዓቢይ ነጥብ ነበርና ተጨማሪ ጥያቄ አቀረቡልኝ ጥያቄውም ለመሆኑ አንተ በቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥ ስላለው የወንጌል እንቅስቃሴ ምን ትላለህ ? አሉኝ ። እኔም ከዚያ በፊት በሥዕላዊ መግለጫ ያየሁት አንድ ምሳሌያዊ ትምህርት ነበርና ያን ተናገርሁ ምሳሌውም ፡-

አንድ ከረባት ያሠረ ሙሉ ዘመናዊ ልብስ የለበሰ ሰው በቀኝ እጁ መጽሐፍ ቅዱስ ይዞ ነፋስ ኮቱን የአውሮፕላን ክንፍ እስኪያስመስለው ድረስ በታላቅ ፍጥነት ይሮጣል / ጂሆቫ መሆኑ ነው /

በሁለተኛ ደረጃ እርሱን ተከትሎ የእስላም ኮፍያ ያደረገ ሌላ ሰው በቀኝ እጁ ቊርዓን ይዞ ቀሚሱን ለብሶ ፊተኛውን ይከተለዋል / ሙስሊም መሆኑ ነው /

በሦስተኛ ደረጃ ደግሞ ሙሉ ዘመናዊ ልብስ የለበሰ በቀኝ እጁ መጽሐፍ ቅዱስ የያዘ በዝግተኛ ፍጥነት ሙስሊሙን ይከተለዋል :: / ፕሮቴስታንት መሆኑ ነው /

በአራተኛ ደረጃ ትንሹ ኮፍያ ያደረገ ቀሚስ የለበሰ በአንገቱ መስቀል ያሠረ በቀኝ እጁ መጽሐፍ ቅዱስ የያዘ እጅግ በጣም ዝግተኛ ሆኖ ይራመዳል / ካቶሊካዊ መሆኑ ነው /

በአምስተኛ ደረጃ ደግሞ ቆንጆ ቆብ ያደረገና ቀሚስ የለበሰ በአንገቱ መስቀል ያደረገ መነኩሴ ከአልጋው ላይ ሆኖ ከእንቅልፉ ነቅቶ ዓይኑን እያሽ መጽሐፍ ቅዱሱ ያለበት ቦታ ጠፍቶት እየፈለገ ይታያል / ኦርቶዶክስ መሆኑ ነው /

ይህም ሁሉ እያንዳንዱ ለሃይማኖቱ ምን ያህል እየሮጠ እንደሆነ ቁልጭ አድርጎ ያሳያልና ሁላችንም ከእንቅልፋችን ልንነቃ ይገባናል በማለት ሁላቸውንም የምታስደነግጥ መልእክት አስተላለፍሁ ::

እርሳቸውም በጣም እናመሰግናለን ካሉ በኋላ ከሰብሰባው ወጣ ብዬ እንድቆይ ታዘዝሁ :: እነሱ ግን ግማሹ ይወገዝ፤ ግማሹ ለሦስት ዓመት ኮሌጅ ገብቶ ይማር፤ ግማሹ መንፈቅ ንሥሐ ይግባ፤ ግማሹ ምንም ንስሐም ትምህርትም አያስፈልገውም ስሕተትም የለበትም በቀጥታ ወደ ሥራው ይመለስ ተብሎ በሃኅብ ተከፋፈለ። ቅዱሳነታቸውም የምን ትምህርት የምን ንሥሐ ዝም ብለን ወደሥራው እንላስው አሉ :: ከማኅበረ ቅዱሳን ጉርሻ ያላቸው ጳጳሳት ግን በፍጹም አይሆንም ንሥሐ መግባት አለበት አሉ ምክንያቱም በጋዜጣ ስሙ

ተሐድሶ ስለተባለ ከሕዝብ ጋር ይጣልና አሉ ። እናም ይሁን ተብሎ ተወሰነ ።

ግን ይህን ያህል ትኩስ አርበኞች የሆኑት እነዚህ አበው ታሪካቸው ማንና እንዴት እንደሆነ ከየት እንደመነኩሱ የሚያውቅ ሰው አለን? በአብዛኛው ዋልድባ ገባም መንኩሰው የመጡ ናቸው ። ዋልድባ ገዳም ደግሞ በአንድ መለኮት እምነትና በዘጠኝ መለኮት እምነት እድሜ ልካቸውን እየተፋጁ የሚኖሩ ናቸው ። እስቲ ከዚህ ገዳም የመነኩሱትንና በቂ መረጃ የያዘንባቸውን ጳጳሳት ስምና የገዳሙን ታሪክ በአጭር እንመልከት ።

ወንጌልን የያዙትንና ክርስቶስን የሚሰብኩትን የቤተ-ክርስቲያኒቱን ልጆች መናፍቅ ተሐድሶ እያሉ ይበይኑ ዘንድ ብቃት ያላቸው እነማን ናቸው ? አንዳንድ ሊቃውንት ሆኑ አባቶች በፍርሃት ይሁን በይሉኝታ ይደብቁት እንጂ መናፍቁ ማን ሆኖ ነው ? በቤተ-ክርስቲያናችን ውስጥስ ያሉ አንዳንድ አባቶች የያዙት ትምህርት ጸረ ወንጌል አይደለምን ?

ገዳመ ዋልድባ

ዋልድባ (ዋሊ ዱባ) እየተባለ የሚጠራው ገዳም በሰሜን ጎንደር በረኃ ወደሱዳን መውጫ ተከዜ ድንበር ላይ ይገኛል። ይህ ገዳም ታዋቂና ገናና እንደሆነ ብዙ ቅዱሳንም ወጥተውበታል እየተባለ ይነገርለታል። እኛም ስለዚህ ገዳም የምንሰማው አባባል አለ ባልና ሚስት ሲጣሉ ባልየው ሚስቱን «ዋልድባ እሄድልሻለሁ» ይላት እንደነበረና ሚስትም «የእርስዎ ዋልድባ ቢቀጣጠል ኢየሩሳሌም ይደርሳል እንዳለች ይነገራል።

ገዳሙ የጣፈጠ የላመ አይበላበትም መራራ የዛፍ ሥር በተለይ ዋሊ ዱባ ተብሎ እንደተሰየመው ዋሊ የምትባል ዛፍ እንደነበረችና ፍሬዋም የዱባ ፍሬ ያሕል እንደነበር እነርሱም እንደሚባሉት ይተረካል (ይነገራል)

«አሕል አይብቀልብሽ ኃጢአት አይግባብሽ» ተብሎ በክርስቶስ እንደተነገረለትና ገዳሙንም የገደሙት መነኩሴ ገዳሙን በእግዚአብሔር እጅ እንዳሰባረኩት በመነኮሳቱ ይተረካል።

የገዳሙ መሥራች

የዋልድባ ገዳም መሥራች አባ ሳሙኤል በመባል ይታወቃሉ። የተነሡበትን ዓመተ ምህረት በትክክል መግለጥ ይከብዳል። በ8ኛውና በ9ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ሲሆን ይችላል። እኒህ ሰው ቅዱሴ ማርያም ደጋሚ እንደነበሩና ከብቃታቸው የተነሣ ቅዱሴ ማርያምን ሲጸልዩ ሦስት ክንድ ከስንዝር መሬት ለቅቀው ይሄዱ ነበርም ይባላል ። በቅዱሴ ማርያም ጸሎት ውገውን ባርከው ኅብስት እንዳደረጉትም ድርሳናቱ ይተርኩላቸዋል። ሌሎች ብዙ ሳሙኤሎች ሰላሉ እኒህኛው «ሳሙኤል ዘዋልድባ ሳሙኤል ዘሐቅለ ዋሊ» በሚለው ቅጽል ይለያሉ።

የገዳሙ ይዘት

ዋልድባ ገዳም በተወሰነ ርቀት የተቀመጡ ቁርጥራጭ ቦታዎች አሉበት በዋናነት የሚታወቀው አብርንታት ሲሆን በውስጡ የተቀመጡት የመነኮሳት ብዛት ጠቅላላ ስድስት መቶ አምሳ ሲሆን 500 የሚያሕሉት እግዚአብሔር አንድ ነው ፣ ሦስት አካላት አሉት እኒህም አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ ናቸው። ብለው የሚያምኑ ኦርቶዶክሶች ሲሆኑ 150ው ደግሞ ሦስት አካላት ዘጠኝ መለኮት ብለው የሚያምኑና እግዚአብሔርን ከአንድ አምላክነት ወደ ዘጠኝ አምላክነት ከፍ ያደረጉ አማልክተ ብዙ ናቸው።

ይህ ገዳም ልዩ ስሙ አብርንታንት /አብረን ከአንተ /መድኃኔ ዓለም /በመባል ይታወቃል ቀሪዎቹ ሰቋር ኪዳነ ምሕረትና ዳለሻ ኪዳነ ምሕረት ይባላሉ በሁለቱም ገዳማት ኦርቶዶክሶች ብቻ ይገኙበታል ። በሰቋር ኪዳነ ምሕረት 250 መነኮሳት ሲገኙ በዳለሻ ደግሞ 150 መነኮሳት ይገኛሉ

፡፡ከዚህም ጋር መቃብረ ሕጻናት እየተባለ የሚጠራ በቍጥር አነስተኛ መነኮሳት ያሉበት ገዳም አለ ይህ ገዳም ብዙም እውቅና የለውም በአጠቃላይ ግን የዚህ ገዳም መነኮሳት ብዛት ወደ አንድ ሺህ ደርሷል ተብሎ ይታመናል ፡፡

እስከ ቅርብ ዓመታት ድረስ መነኮሳቱ በአንድ ላይ ሠርተው በአንድ ላይ ይመገቡ ነበር አሁን አሁን ግን ቍራት የሚባል/ የግል ሀብት/ ማግበስበስ ስለጀመሩ መንፈሳዊነቱ ጠፍቶባቸዋል የዘረኝነት መንፈስም ስለተጠናወታቸው በከፍተኛ ብጥብጥ ላይ ይገኛሉ ፡፡ይህም ለነፍሳችን አድረጎል የሚሉ መናንያንን እያሳዘነ ያለና የሚኖር በሽታ ሆኖባቸዋል፡፡ ጋጢአት አይለፍብሽ ተብሎ በጌታችን ተነግሮለታል እየተባለ የተሰበከለት ገዳም የጋጢአት ማምረቻን ማከፋፈያ ሆኖላቸዋል ይህን ችግር በትክክል የተመለከቱ መነኮሳት ገዳሙን እየጣሉት ወጥተዋል ፡፡

አብርንታንት በተባለው ገዳም ውስጥ ተቀቅሎ ከደረቀ ጥሬ ሙዝ /ቋርፍ / ለዚያውም ራት ብቻ እየተመገቡ ለሠላላና ለአርባ ዓመታት ያሕል ዘግተው የተቀመጡ በጸሎት ብቻ ተወስነው የሚገኙ ዝጉሐን ባሕታውያን ይገኛሉ ፡፡ እነዚህ ሰዎች ሕርመት ውስጥ የገቡ ወይም ተሐራምያን ተብለው የጠራሉ ለሽንት ሌሊት ካልሆነ በስተቀር በቀን እንዲወጡ አይፈቀድላቸውም ምክንያቱም መንፈስ ወይም ሰይጣን ይመታናል ብለው ስለሚፈሩ ነው ፡፡እውቀት ከማጣታቸው የተነሣ ክፉውን መንፈስ ፈሩት እንጂ በክርስቶስ የታመነች ነፍስስ ከምንም በምንም ልትፈራ አይገባትም ነበር፡፡

ይሁን እንጂ መነኮሳቱ በትክክል ክርስቶስ ነፍሳቸውን ሊያድን እንደሞተላቸውና በክርስቶስም ከድቅድቅ ጨለማ ወደሚደነቅ ብርሃን እንደወጡ ከሞትም ወደሕይወት እንደተሸጋገሩ ቢረዱ «ዘአውጸእከነ እማዕምቅ ውስተ ብርሃን ወወሀብከነ ሕይወተ እሞት ወጸጉከነ እምግብርናት ግዛነ » የሚለውም የዘወትር ጸሎታቸው ቢገባቸውና

እንዲህ የተቤገዣቸውን ጌታቸውን ለማገልገል የተወሰኑበት ቦታ ቢሆን ምንኛ ያስደስት ነበር ። ግን ለዚህ አልታደሉምና እግዚአብሔር ያቆመውን ጽድቅ ትተው የራሳቸውን ጽድቅ ሊያቆሙ ይታገላሉ የክርስቶስ ለእነሱ መሞት በቂ እንዳልሆነ አድርገው ስለሚቆጥሩት ዘመናቸውን ሁሉ በኩላኔ ይፈጽሙታል ።

ይኸው በእንዲህ አይነት ኑሮ የሚኖሩት መንከሳት በሃይማኖታቸው ዙሪያም እጅግ አስቸጋሪ የሆነ ነገር እንዳለባቸው ቀደም ሲል ገልጠናል የዘጠኝ መለኮትንና የእንድ መለኮትን ውዝግብ በቀላሉ መፍታት ስላልተቻለ ዓፄ ኃይለ ሥላሴ እዚያው ቦታው ድረስ ተጉዘው ለማስማማት ቢሞክሩም የማይቻል ስለሆነ ሃይማኖታችሁ የየግላችሁ ገዳማችሁ የጋራችሁ ብለው ተመልሰዋል በቤተ ክህነት በኩልም ብዙ ጥረት ተደርጎ ሳይሳካ ቀርቷል ።

የገዳሙ ዓቢይ ውድቀት

ሀ. ቤተ ሚናስ ለ . ቤተ ጣዕመ ክርስቶስ

ገዳሙ በአሁኑ ሰዓት ቤተ ሚናስና ቤተ ጣዕመ ክርስቶስ /ቤተ ጳጳስ/ ተብሎ በሁለት ቡድን ተከፍሎ እየተናቆረ ነገሩም እጅግ በአደገኛ ሁኔታ ላይ ተካሮ ይገኛል። የነገሩ ክፋት እንዴትና በምን ምክንያት እንደሆነ ከገዳሙ ያገኘውን ታሪክ እንመልከት ።

ሀ/ ቤተ ጣዕመ ክርስቶስ፡-

ይህ ቡድን አባ ጣዕመ ክርስቶስ በመባል በሚጠሩት መንከራ የሚጠራ ሆኖ የሚያምነው ሦስት አካላት ዘጠኝ መለኮት ብሎ ነው። አባ ጣዕመ ክርስቶስ የገዳሙ አስተዳዳሪ የነበሩና ይህን እምነት የሚያራምዱ ነበሩ። አባ ጣዕመ ክርስቶስ ከሌሎች ጓደኞቻቸው ጋር በመሆን ማንነታቸውን ሳይገልጡ የተቀበሉትንና የያዙትን እምነት እንኩዋ

ሳይሰብኩ ሥልጣን ላይ ብቻ ተቀምጠው የነበሩ ሰው ናቸው። እርሳቸው አስተዳዳሪ በነበሩበት ወቅት አንድ ነገር ተከሠተ ።

ለ/ ቤተ ሚናስ:-

አባ ሚናስ የተባለው ሰው የገዳሙ ተላላኪ አገልጋይ ሆኖ ያልተማረ ጨዋ ሰው ነበር ። ከዕለታት አንድ ቀን ከገጠር ተልኮ ሲመለስ ደክሞት ተቀምጦ እያለ አለቃው (አስተዳዳሪው) አባ ጣዕመ ክርስቶስ ሥራ አዘዙት እርሱም ቢቻል እግራን አጥባችሁ ዕረፍ ደክሞህል ባላችሁኝ ነበር። ይህንን አልሠራም ደክሞኛል ብሎ ተናገራቸው በዚህን ጊዜ ታዲያ ይህን ካልሠራህ ልትቀድስነው ወይስ ልታወድስ ሲሉት ተበላጭቶ ተከዜ በረኃ ሄዶ ወደቀ ከብዙ ቀን በኋላ የታዘዘ የእግዚአብሔር መልአክ መጥቶ ተመልሰህ ወደ ቦታህ ሂድ ብሎ አዘዘው ።

ወዲያውም ብሉያትና ሐዲሳት ተገልጠውለት ወደገዳሙ ሄደ በአገልግሎቱ ድንቅ ነገር ማሳየት ጀመረ መነኮሳቱም ሲጠይቁት በበረኃ የሆነውንና የተደረገለትን ሁሉ ነገራቸው። አባ ጣዕመ ክርስቶስም በሥራቸው ተጸጽተው በረኃ ወደቁ በዚያው እንደጠፉ ቀሩ ይባላል አባ ሚናስም የተገለጠለትን ወንጌል ማስተማር ሲጀምር ዘጠኝ መለኮትን የሚቀበሉት የአባ ጣዕመ ክርስቶስ ቡድኖች ተቃውሙት ከዚህ በኋላ በግልጥ እየተወጋገዙ ተለያዩ። ከዚህ በፊት እንዲህ አይነት ነገር ተከስቶ አያውቅም ነበር መከፋፈልና በእምነት መለያየትም አልነበረም ።

በአሁኑ ሰዓት ይህ ገዳም እርስ በእርሱ እየተነቃቃፈ ይገኛል በእኛ በኩል ግን ለሀገር ለወገን ብሉም ለዓለም የሚበቃ ጸሎትና መልጃ ይደረግበታል ብለን ጠብቀን ነበር ሆኖም «ሀይዘተ ቡራኬ መርገም» ማለትም በበረከት ፋንታ መርገም ሆኖብናል። ቤተ-ክርስቲያኑ ማለት ሁለቱ የሚገለገሉበት መድኃኔ ዓለም ነው። በዚህ ቤተ-ክርስቲያን ውስጥ ሰዓታት ሲቆሙ የአባ ሚናስ ቡድን በአንድ በኩል የአባ ጳጳስ

ቡድን ደግሞ በአንድ በኩል ይቆማሉ ሁለቱ አለቆች ከቡድኑ መካከል ተቀምጠዋል ።

በቅዱሴ ጊዜና በማዕጠንት ጊዜ አንዱ ከሌላው ጋር አብሮ አይቀድስም አይቆርብምም በይዘታቸው ፈሪሳውያንና ሰዱቃውያንን ይመስላሉ ማዕጠንቱም ቅዱሴውም በአንድ ሳምንት ያሕል ለቤተ ሚናስ ከተሰጠ የራሳቸውን መገልገያ መሣሪያ ማለትም አልባሳት መስቀል ጽና ዕጣን ጧፍ ወዘተ ይዘው ገብተው ቀድሰው ጓዛቸውን ይዘው ይወጣሉ በተራቸው ደግሞ ቤተ ጳጳሮች እንዲሁ ያደርጋሉ ይዘውት የማይወጡት ታባቱን ብቻ ነው።

ቤተ ጳጳሮች ማንነታቸውን ለማንም በቶሉ አይገልጡም ነገር ግን ማንም ወደገዳሙ ለመግባት ሲሄድ የየራሳቸው ለማድረግ ሁለቱም በእንግድነት ለበቀበል ይሻሙበታል የገሃነም ልጅ ሊያደርጉት ቤተ ጳጳሮች አሸንፈው ለወሰዱት አስኪመነኩስ ድረስ ምንም ዓይነት ሃይማኖታዊ ነገር አይነገሩትም በእነሡ እጅ ከመነኩስ በኋላ ግን የትም እንደማይሄድ ስለሚረዱ በእጅ ብቻ ተጽፎ የሚገኝ ለንትመት ያልበቃ ዶክተሪን መጽሐፋቸውን እንዲያነብ ይሰጡታል ያስተምሩታል።

ምናልባት ይህን ትምህርታቸውን ለመቀበል ፈቃደኛ ካልሆነና ከተቃወማቸው እስከ መገደል ድርሰው እንደሚፈልጉት ነው የሚነገረው። ብዙ መነኩሳት ሌሊት ጠፍተው በመውጣት ወደ ቤተ ሚናስ ቢቀላቀሉም ከአደጋው ስለማያመልጡ ገዳሙን ለቀው እንዲወጡ ይገደዳሉ። ቤተ ጳጳሮች ቀልጣፎችና ሙሴዎች ስለሆኑ በቁጥር ጥቂት ቢሆኑም እርቶዶክሶችን ተጭነዋቸዋል።